

KVKK
KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

**KİŞİSEL VERİLERİN
KORUNMASI
KANUNU HAKKINDA
SIKÇA SORULAN SORULAR**

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU HAKKINDA SIKÇA SORULAN SORULAR

**KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU HAKKINDA
SIKÇA SORULAN SORULAR**

KVKK Yayınları

ISBN : 978-975-19-6847-0

Mart 2018, Ankara

Kişisel Verileri Koruma Kurumu

Adres: Nasuh Akar Mahallesi 1407. Sokak No: 4 Balgat/ANKARA/TÜRKİYE

Telefon: +90 312 216 50 50

Web: www.kvkk.gov.tr

“Bu kitapta yer alan yazı, fotoğraf ve sair içeriklerin, bireysel kullanım dışında izin alınmadan kısmen ya da tamamen kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasaktır. Bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca yasal işlem yapılacaktır. Ürünün tüm hakları saklıdır.”

İÇİNDEKİLER

A. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN GENEL HUSUSLAR	9
1. Kişisel Verilerin Korunması Ne Demektir?	11
2. Ülkemizde Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Hukuki Düzenlemeler Nelerdir?	11
3. Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunmasını İsteme Hakkının Kapsamı Nedir?	12
4. Kişisel Verilerin Korunması Konusunda Kanuni Bir Düzenlemeye Neden İhtiyaç Duyulmuştur?	13
5. Kişisel Verilerin Korunması Hakkının Dayanağı Nedir? Bu Hak, Sınırsız Bir Hak mıdır?	15
6. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Ne Zaman Yürürlüğe Girmiştir?	16
7. Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Amacı Nedir?	16
8. Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Kapsamı Nedir?	17
9. Kanunun Kapsamına Dahil Olmayan Haller Nelerdir?	17
B. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNUNDA YER ALAN TEMEL KAVRAMLAR	19
1. Kişisel Veri Nedir?	21
2. Müstear Adlar (Takma İsimler), Mahlas ve Lakaplar Kişisel Veri midir?	22
3. Özel Nitelikli Kişisel Veri (Hassas Veri) Nedir?	22
4. Kişisel Sağlık Verisi Nedir?	22
5. Açık Rıza Nedir?	23
6. Kişisel Veri İşleme Faaliyetlerinin Tek Şartı Açık Rıza mıdır?	24
7. Kanunda Sayılan Unsurları İçermesi İçin Açık Rızanın Nasıl Alınması Gereklemektedir?	25
8. Açık Rıza Geri Alınabilir mi? Geri Alınmasının Hukuki Sonuçları Nelerdir?	26
9. Açık Rıza, Herhangi Bir Ürün ve/veya Hizmetin Sunumunun ya da Herhangi Bir Ürün ve/veya Hizmetten Yararlandırmanın Bir Ön Şartı Yapılabilir mi?	26
10. Açık Rıza Kişisel Veri İşleme Faaliyetlerinin Tamamını Kapsayacak Şekilde Alınabilir mi?	27
11. Açık Rızanın Verilmesi Herhangi Bir Şekle Tabi midir?	27
12. Kanunun Yayımindan Önce Alınan Rızalar, Hangi Şartlarda Kanuna Uygun Kabul Edilecektir?	28
13. Kanunun Yürürlüğe Girmesinden Önce İşlenen Kişisel Veriler Hakkında Ne Gibi Bir İşlem Yapılacaktır?	28
14. Tamamen veya Kısmen Otomatik Olan veya Otomatik Olmayan Yollarla Kişisel Veri İşlenmesi Nedir?	29
15. Fiziksel Olarak Tutulan ve Veri Kayıt Sisteminin Parçası Olmayan Kişisel Verilere, Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Hükümler Uygulanacak mıdır?	30

16. Veri Kayıt Sistemi Nedir?	30
17. Kişisel Verilerin İşlenmesi Ne Anlama Gelmektedir?	31
18. Veri Sorumlusu Kimdir?	32
19. Veri Sorumlusu Tüzel Kişilik İçerisinde Veri İşleme Faaliyetlerinden Sorumlu Olan Kişi veya Kişiler midir?	33
20. Veri İşleyen Kimdir?	34
21. Veri Sorumlusunun Tüzel Kişi Olması Halinde Veri İşleyen, Veri Sorumlusuna Bağlı Bir Birim midir?	34
22. Bir Gerçek Veya Tüzel Kişi Hem Veri Sorumlusu Hem de Veri İşleyen Olabilir mi?	35
23. Kanundaki Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi Bakımından Veri Sorumlusu mu, Veri İşleyen mi Esas Alınır?	35
24. Veri Sorumlusu ile Veri İşleyenin Ayrı Kişiler Olması Halinde, Kanunda Sorumluluk Rejimi Nasıl Belirlenmektedir?	36
25. Sadece Kendi Çalışanlarına İlişkin Kişisel Veri İşleyen Bir Şirket de Kanun Kapsamında Değerlendirilecek midir?	37
C. KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENME ŞARTLARI	39
1. Kişisel Verilerin İşlenmesindeki Temel İlkeler Nelerdir?	41
2. Kanuna Göre, Hukuka ve Dürüstlük Kuralına Uygunluk Ne Anlama Gelir?	42
3. Kanuna Göre, Doğru ve Gerektiğinde Güncel Olma İlkesi Ne Anlama Gelir?	44
4. Kişisel Verilerin İşlendikleri Amaçla Bağlantılı, Sınırlı ve Ölçülü Olması İlkesi Ne Anlama Gelir?	45
5. Kişisel Veri İşleme Amaçlarının Belirli, Meşru ve Açık Olması İlkesi Ne Anlama Gelir?	46
6. Kişisel Verilerin İşlenmesinde Amaçların Detaylandırılması Ne Anlama Gelir?	47
7. Kişisel Verilerin İşlenmesi İçin İlgili Mevzuatta Öngörülen veya İşlendikleri Amaç İçin Gerekli Olan Süre Kadar Muhafaza Edilme İlkesi Ne Anlama Gelir?	48
8. Kişisel Verilerin İşlenme Şartları Nelerdir?	50
9. Kişisel Veri İşleme Faaliyetlerinin Hukuki Şartları Sınırlı Sayıda mıdır?	51
10. İlgili Kişinin Temel Hak ve Özgürlüklerine Zarar Vermemek Kaydıyla, Veri Sorumlusunun Meşru Menfaatleri İçin Veri İşlenmesinin Zorunlu Olması Ne Anlama Gelir?	51
11. Veri Sorumlusunun Meşru Menfaatini Tespit Etmek İçin Göz Önünde Bulundurulması Gereken Hususlar Nelerdir?	52
12. Özel Nitelikli Kişisel Veriler Kanunda Sınırlı Sayıda mıdır?	53
13. Özel Nitelikli Kişisel Veriler Hangi Durumlarda İşlenebilir?	54
14. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi Neden Daha Sıkı Şartlara Bağlanmıştır?	54

15. Kişisel Sağlık Verileri Hangi Hallerde İşlenebilir?	55
16. Kişisel Verilerin İşlenmesi ile Aktarılması Neden Aynı Şartlara Tabi Tutulmuştur?	56
17. Kanunda Düzenlenen Tam İstisnalar Nelerdir?	56
18. Kanunda Düzenlenen Kısmi İstisnalar Nelerdir?	57
D. İLGİLİ KİŞİNİN HAKLARI	59
1. İlgili Kişinin Veri Sorumlusuna Karşı İleri Sürebileceği Hakları Nelerdir?	61
2. İlgili Kişinin Hakları Arasında Sayılan “Kişisel Verileri İşlenmişse Bunlara İlişkin Bilgi Talep Etme Kavramı” Ne Şekilde Uygulanacaktır?	62
3. İlgili Kişiler Tarafından Kişisel Verilerine İlişkin Haklar Nasıl İleri Sürülebilir?	63
4. İlgili Kişilerin Kişisel Verilerine İlişkin Talepleri Ücrete Tabi midir?	64
5. İlgili Kişilerin Haklarına İlişkin Talepleri Veri Sorumlusu Tarafından Ne Kadar Sürede Cevaplanmalıdır?	64
6. İlgili Kişilerin Haklarına İlişkin Talepleri Konusunda Kişisel Verileri Koruma Kuruluna Şikâyet Hakkı Var mıdır?	65
7. Kurula Yapılacak Şikâyetler Hangi Şartları Taşımaktadır?	65
8. Kişisel Verileri Koruma Kurulu, İlgili Kişinin Şikâyetini Ne Kadar Sürede Cevaplamalıdır?	66
9. İlgili Kişinin Şikâyetinin Kabul Edilmesinin Sonuçları Nelerdir?	66
10. Kişisel Verilerinin Kanuna Aykırı Olarak İşlenmesi Halinde İlgili Kişinin Kişisel Verileri Koruma Kuruluna Şikâyet Dışında, Veri Sorumlusundan Talep Edebileceği Başka Bir Hakkı Var mıdır?	67
E. KİŞİSEL VERİLERİN SİLİNMESİ, YOK EDİLMESİ veya ANONİM HALE GETİRİLMESİ	69
1. Kişisel Verilerin Silinmesi Ne Anlama Gelir?	71
2. İlgili Kullanıcı kimdir?	71
3. Kişisel Verilerin Yok Edilmesi Ne Anlama Gelir?	72
4. Kişisel Verilerin Anonim Hale Getirilmesi Ne Anlama Gelir?	72
5. Kişisel Veriler Hangi Şartlarda Silinmeli, Yok Edilmeli veya Anonim Hale Getirilmelidir?	73
F. KİŞİSEL VERİLERİN AKTARILMASI	75
1. Kanunda Kişisel Verilerin Yurt İçinde Aktarımı Nasıl Düzenlenmektedir?	77
2. Kanunun 8. Maddesi Uyarınca Kişisel Veriler Yurtdışında Kimlere Aktarılabilir?	77
3. Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarımı Nasıl Düzenlenmektedir?	79
4. Kurul, Yurtdışına Kişisel Veri Aktarımında Veri Aktarımında Bulunulan Ülkenin Yeterli Korumayı Sağladığına Hangi Esaslara Dayanarak Karar Verecektir?	80

G. VERİ SORUMLULARINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	83
1. Şirketler Topluluğu İle Veri Sorumlusunun İştiraklerinde Kimler Veri Sorumlusudur?	85
2. Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri Nelerdir?	86
3. Veri Sorumlusunun Aydınlatma Yükümlülüğünün Kapsamı Nedir?	87
4. Aydınlatma Yükümlülüğü Yerine Getirilirken Dikkat Edilecek Hususlar Nelerdir?	88
5. Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Herhangi Bir Şekil Şartı Var mıdır?	90
6. Katmanlı Bilgilendirme Nedir, Aydınlatma Yükümlülüğü Kapsamında “Katmanlı Bilgilendirme” Nasıl Yapılır?	90
7. Aydınlatma Yükümlülüğü Kapsamında Kişisel Verilerin Aktarılacağı Üçüncü Kişilerin İsim veya Unvanlarının Belirlenmesi Gerekli midir?	91
8. Veri Sorumlularının Veri Güvenliğini Sağlamaya Yönelik Yükümlülükleri Nelerdir?	92
9. Kanunun 12. Maddesi Kapsamında Veri Sorumluları Tarafından Uygun Güvenlik Düzeyi Nasıl Temin Edilecektir?	93
10. Veri Sorumlusuna Yapılacak Başvurularda Uyulması Gereken Usul ve Esaslar Nelerdir?	94
11. İlgili Kişinin Kurula Şikâyet Hakkı Hangi Usul ve Esaslara Bağlıdır?	95
12. Kişisel Verilerin Saklama Süreleri Kim Tarafından Belirlenir?	95
13. Kişisel Verilerin Saklama Süreleri Belirlenirken Hangi Hususlar Dikkate Alınır?	96
Veri sorumlularınca işlenecek kişisel veriler için, ilgili mevzuatlarında belirlenmiş olan süreler; eğer ilgili mevzuatlarında belirlenmemişse, veri sorumluları tarafından işlendikleri amaç göz önünde bulundurulur.	96
I. VERİ SORUMLULARI SİCİLİ	99
1. Veri Sorumluları Sicili Nedir?	101
2. Veri Sorumluları Siciline Kayıt Başvurusu Nasıl Yapılır?	102
3. Veri Sorumluları Siciline Kimler Kayıt Olmalıdır?	103
H.KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURULU	105
1. Kişisel Verileri Koruma Kurulunun Başlıca Görev ve Yetkileri Nelerdir?	107
2. Kurula, Şikâyet Üzerine veya Resen İnceleme İmkânı Tanınmakta mıdır?	109
3. Kanun Kapsamında Yapılan İncelemeler Neticesinde Suç Unsuruna Rastlanılması Halinde Nasıl Bir Yol İzlenecektir?	110
4. Kurul Veri İşlenmesinin Veya Verinin Yurt Dışına Aktarılmasının Durdurulmasına Karar Verebilir mi?	110
J. KANUNUN YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ AKABİNDE YAPILACAK İŞ ve İŞLEMLER	113
1. Veri Sorumlularının Sicile Kayıt Yükümlülüğü Ne zaman Başlar ?	115
2. Kanunun Yürürlüğe Girmesi Akabinde Veri Sorumlularınca Neler Yapılmalıdır?	116

**A. KİŞİSEL VERİLERİN
KORUNMASINA İLİŞKİN
GENEL HUSUSLAR**

1. Kişisel Verilerin Korunması Ne Demektir?

Kişisel verilerin korunması, kişisel verilerin işlenmesinin disiplin altına alınması ile temel hak ve özgürlüklerin korunmasıdır.

Kişisel verilerin korunması, temelde verilerin değil, bu kişisel verilerin ilişkili olduğu kişilerin korunmasını amaçlamaktadır. Başka bir ifade ile verilerin korunması; kişileri, onlar hakkındaki verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da otomatik olmayan yollarla işlenmesinden doğacak zararlardan koruma amacına yönelmiş ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin ilkelerde somutlaşmış idari, teknik ve hukuki önlemleri ifade eder. Bu anlamda kişisel verilerin korunmasının, kişilere ilişkin verilerin toplanması, saklanması, kullanılması ve aktarılması gibi veri işleme süreçlerinin bütün aşamalarını kapsar şekilde bireylere kontrol hakkını yeniden kazandırmayı amaçladığı söylenebilir. Bu amaç kapsamında kişisel verilerin korunması, kişinin verilerinin geleceğini bizzat kendisinin belirleme hakkını ifade eder. Aynı zamanda bu koruma insan onurunun ve kişilik hakkının da bir gereğidir.

2. Ülkemizde Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Hukuki Düzenlemeler Nelerdir?

Kişisel verilerin korunması hakkı ülkemizde 2010 yılında anayasal teminata bağlanmıştır. Bu tarihe kadarki dönemde ise kişisel veriler daha çok genel hukuki düzenlemelerde yer alan hükümler ile korunmaktaydı. Türk Medeni Kanunu ve Türk Ceza Kanununda kişilik hakkı ile kişisel verilerin korunmasına yönelik hükümler ve yaptırımlar bu düzenlemelere örnek gösterilebilir. 2010 yılında ise, Anayasanın 20. maddesine

eklenen “Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir...” hükmü ile kişisel verilerin korunması ilk kez anayasal bir hak statüsüne kavuşmuştur. Aynı zamanda Anayasanın 20. maddesinin 3. fıkrasında bu hakkın korunmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi çıkarılacak bir kanuna bırakılmıştır. Bu kapsamda 24 Mart 2016 tarihinde kabul edilen 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, 7 Nisan 2016 tarihli ve 29677 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

3. Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunmasını İsteme Hakkının Kapsamı Nedir?

2010 yılında 5982 sayılı Kanunla yapılan değişiklik ile Anayasanın özel hayatın gizliliğini düzenleyen 20. maddesine “Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.” hükmü eklenerek, kişilerin kişisel verilerinin korunması hakkının kapsamı belirlenmiştir.

4. Kişisel Verilerin Korunması Konusunda Kanuni Bir Düzenlemeye Neden İhtiyaç Duyulmuştur?

Gerek kamu kurumları gerek özel kuruluşlar, bir görevin yerine getirilmesi veya bir hizmetin sunumuyla bağlantılı olarak, kişisel veri niteliğindeki bilgileri uzun süredir işlemektedirler. Bu durum kanunlardan kaynaklanabildiği gibi, bazen kişilerin rızasına veya bir sözleşmeye dayanmakta, bazen de yapılan işlemin niteliğine bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Belirtmek gerekir ki, kişilerin temel hak ve hürriyetlerinin veri işleme sürecinde de korunması öncelikli konulardan biridir.

Ayrıca, sosyal ve ekonomik hayatın düzen içinde sürdürülmesi, kamu hizmetlerinin etkin biçimde sunumu, mal ve hizmetlerin ekonominin gereklerine uygun biçimde geliştirilmesi, dağıtımı ve pazarlanması için kişisel verilerin işlenmesi kaçınılmaz olmakla birlikte, kişisel verilerin sınırsız biçimde ve gelişigüzel toplanmasının, yetkisiz kişilerin erişimine açılmasının, ifşa edilmesinin veya amaç dışı ya da kötüye kullanımı sonucu kişisel hakların ihlal edilmesinin önüne geçilmesi gereklidir.

Bunun yanı sıra, Avrupa Konseyi tarafından, tüm üye ülkelerde kişisel verilerin aynı standartlarda korunması ve sınır ötesi veri akışı ilkelerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunmasına İlişkin 108 Sayılı Sözleşme 28 Ocak 1981 tarihinde imzaya açılmış ve ülkemiz tarafından da imzalanmıştır. Bu sözleşme 17 Mart 2016 tarihli ve 29656 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak iç hukuka dâhil edilmiştir. 108 Sayılı Sözleşmenin 4. maddesi çerçevesinde, iç hukukta kişisel verilerin korunmasına yönelik yasal düzenleme yapılması gerekli hale gelmiştir. Nitekim, Anayasa Mahkemesinin 9 Nisan 2014 tarih ve E:2013/122, K:2014/74 sayılı Kararında da; *“Kişisel verilerin korunması hakkı,*

kişinin insan onurunun korunmasının ve kişiliğini serbestçe geliştirebilmesi hakkının özel bir biçimi olarak, bireyin hak ve özgürlüklerini kişisel verilerin işlenmesi sırasında korumayı [.....]" amaçladığı tespit edilerek, "kişisel verilerin ticari işletmeler için kıymetli bir varlık niteliği kazanması neticesinde, özel sektör unsurlarınca yaratılan risklerin daha yaygın ve önemli boyutlara ulaşması ve terör ve suç örgütlerinin kişisel verileri ele geçirme yönündeki faaliyetlerinin artması gibi etkenler" nedeniyle kişisel verilerin geçmişte olduğundan çok daha fazla korunmaya muhtaç olduğu ifade edilmiştir.

5. Kişisel Verilerin Korunması Hakkının Dayanağı Nedir? Bu Hak, Sınırsız Bir Hak mıdır?

Kişisel verilerin korunması hakkının dayanağı, Anayasanın 20. maddesinin son fıkrasıdır. Temel bir hak olarak düzenlenen kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı, Anayasanın kişinin hak ve ödevlerine ilişkin bölümünde yer almaktadır. Bununla birlikte, tüm hak ve özgürlüklerde olduğu gibi, kişisel verilerin korunmasına ilişkin hak da Anayasada çizilen sınırlar çerçevesinde diğer hak ve özgürlükler lehine sınırlandırılabilir. Buna göre, Anayasanın 20. maddesinde tanınan kişisel verilerin korunmasına ilişkin her bir hakkın uygulanması ve diğer haklar lehine sınırlandırılmasına ilişkin düzenlemeler ancak kanun yoluyla gerçekleştirilebilir. Anayasa Mahkemesi, 9 Nisan 2014 tarihli ve E:2013/122, K:2014/74 sayılı kararında da, Anayasanın 20. maddesinin 3. fıkrasının son cümlesinde, “Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir” hükmüne yer vererek ve “yasama yetkisinin devredilmezliği” ilkesi gereğince, Anayasanın açıkça kanunla düzenlenmesini öngördüğü konularda yürütme organına doğrudan ve ilk elden düzenleyici işlem yapma yetkisi verilemeyeceğine hükmederek, Anayasada öngörülen kanuni düzenlemenin mutlaka gerçekleştirilmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Dolayısıyla Anayasanın 20. maddesinin son fıkrasında tanınan kişisel verilerin korunması hakkına ilişkin düzenlemeler kanun ile yapıldığı sürece uygulama alanı bulacaktır.

6. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Ne Zaman Yürürlüğe Girmiştir?

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu adı ile 18 Ocak 2016 tarihinde TBMM Başkanlığına sevk edilmiş, 24 Mart 2016 tarihinde TBMM Genel Kurulu tarafından kabul edilerek kanunlaşmış ve 7 Nisan 2016 tarihli ve 29677 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

7. Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Amacı Nedir?

Uluslararası belgeler, mukayeseli hukuk uygulamaları ve ülkemiz ihtiyaçları göz önüne alınmak suretiyle hazırlanan Kanun ile kişisel verilerin çağdaş standartlarda işlenmesi ve koruma altına alınması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Kanunun amacı, kişisel verilerin işleme şartlarını, kişisel verilerin işlenmesinde kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin korunmasını ve kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlemektir. Kanunun gerekçesinde, kişinin mahremiyet hakkının korunması ile veri güvenliğinin sağlanması da bu kapsamda değerlendirilmektedir. Ayrıca, kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasların da düzenlenmesi Kanunun amaçları arasında yer almaktadır.

8. Kişisel Verilerin Korunması Kanununun Kapsamı Nedir?

Kanun, kişisel verileri işlenen gerçek kişiler ile bu verileri tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin (kişisel verilerin belirli kriterlere göre yapılandırılarak işlendiği kayıt sistemi) parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla işleyen gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanır. Bu doğrultuda, özel sektörde faaliyet gösteren kuruluşlar ile kamu kurum ve kuruluşları bakımından bir ayırım yapılmamış olup, öngörülen usul ve esasların tüm kurum ve kuruluşlar açısından uygulanması benimsenmiştir. Kanunda verisi işlenen gerçek kişilerden bahsedildiği için hak ehliyetine sahip olan herkes Kanun kapsamındadır.

9. Kanunun Kapsamına Dahil Olmayan Haller Nelerdir?

- Kanun, herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmaksızın veri işleyenler hakkında uygulanmamaktadır.
- Kanunda “kişisel verileri işlenen gerçek kişiler” ifadesi kullanıldığından, kişisel verileri işlenen tüzel kişiler de bu Kanunun kapsamı dışında tutulmuştur.
- Kanunun 28. maddesinde tamamen veya kısmen kapsam dışı olan haller hükme bağlanmıştır. Bu maddenin 1. fıkrasında tam istisnalar, 2. fıkrasında ise kısmi istisnalar düzenlenmiştir. Tam istisna hallerinde Kanun hiçbir şekilde uygulanamayacak, kısmi istisna hallerinde ise, Kanunun sadece bazı maddeleri uygulanamayacaktır.

**B. KİŞİSEL VERİLERİN
KORUNMASI KANUNUNDA
YER ALAN TEMEL
KAVRAMLAR**

1. Kişisel Veri Nedir?

Kimliği belirli ya da belirlenebilir nitelikteki gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgidir. Kişisel veriden söz edebilmek için, verinin gerçek kişiye ilişkin olması ve bu kişinin de belirli ya da belirlenebilir nitelikte olması gerekmektedir. Buna göre:

a) Gerçek kişiye ilişkin olma: Kişisel veri, gerçek kişiye ilişkin olup, tüzel kişilere ilişkin veriler kişisel verinin tanımının dışındadır. Dolayısıyla, bir şirketin ticaret unvanı, adresi, vergi kimlik numarası, MERSİS numarası ve cirosu gibi tüzel kişiliğe ilişkin bilgiler (bir gerçek kişiyle ilişkilendirilebilecekleri durumlar haricinde) kişisel veri sayılmayacaktır.

b) Gerçek kişiyi belirli veya belirlenebilir kılması: Kişisel veri, T.C. kimlik numarasında olduğu üzere ilgili kişinin doğrudan kimliğini gösterebileceği gibi, o kişinin kimliğini doğrudan göstermemekle birlikte araç plaka numarasında olduğu üzere herhangi bir kayıtla ilişkilendirilmesi sonucunda kişinin belirlenmesini sağlayan tüm bilgileri de kapsar.

c) Her türlü bilgi: Bu ifade son derece geniş olup, bir gerçek kişinin sadece kimliğini ortaya koyan, adı, soyadı, doğum tarihi ve doğum yeri gibi bilgiler olabileceği gibi; telefon numarası, motorlu taşıt plakası, sosyal güvenlik numarası, pasaport numarası, özgeçmiş, resim, görüntü ve ses kayıtları, parmak izleri, e-posta adresi, hobiler, tercihler, etkileşimde bulunulan kişiler, grup üyelikleri, aile bilgileri, sağlık bilgileri gibi kişiyi doğrudan veya dolaylı olarak belirlenebilir kılan tüm veriler de kişisel veri olarak kabul edilmektedir. Kanunda hangi bilgilerin kişisel veri olarak kabul edileceğine ilişkin sınırlı sayım esası benimsenmediğinden, kişisel verilerin kapsamının genişletilmesi mümkündür. Önemli olan, verinin herhangi bir gerçek kişi ile ilişkilendirilebiliyor olması ya da o gerçek kişiyi tanımlayabilmesidir.

2. Müstear Adlar (Takma İsimler), Mahlas ve Lakaplar Kişisel Veri midir?

Tek başına veya başka kaynaklarla birleştirildiğinde bir gerçek kişiyi tanımlayabilecek nitelikte ise bu veriler kişisel veri olarak kabul edilecektir. Ancak, yine de bunların kişisel veri olup olmadığı her somut olayın özelliğine göre kişiyi tanımlayabilme kabiliyeti dikkate alınarak değerlendirilmelidir.

3. Özel Nitelikli Kişisel Veri (Hassas Veri) Nedir?

Özel nitelikli kişisel veriler, işlenmeleri halinde ilgili kişilerin mağdur olmasına veya ayrımcılığa maruz kalmasına neden olma riski taşıyan verilerdir. Bu nedenle, diğer kişisel verilere göre çok daha sıkı şekilde korunmaları gerekmektedir. Kanunun 6. maddesi gereğince özel nitelikli kişisel veriler; *“Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri”*dir. Bu veriler Kanunda sınırlı sayıda belirlenmiş olduğundan bunların genişletilmesi mümkün değildir.

4. Kişisel Sağlık Verisi Nedir?

Kişisel sağlık verisi, kişinin fiziksel ve ruhsal sağlığına ilişkin her türlü veri ile kişiye sunulan sağlık hizmeti ile ilgili bilgilerdir. Örneğin; her türlü tahlil sonucu, kişinin geçirdiği hastalıklar, kullandığı ilaçlar gibi veriler kişisel sağlık verileridir. Kişisel sağlık verisi, özel nitelikli kişisel veri olduğundan Kanunun 6. maddesinde düzenlenen özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartlarına tabidir.

5. Açık Rıza Nedir?

Açık rıza, belirli bir konuya ilişkin bilgilendirilmeye dayanan ve özgür irade ile açıklanan rızadır. Başka bir ifade ile ilgili kişinin verilerinin işlenmesine özgürce, konu hakkında yeterli bilgi sahibi olarak ve sadece o işlemle sınırlı kalmak kaydıyla verdiği onay beyanıdır.

Kanuna göre açık rızanın üç unsuru vardır:

a) Belirli bir konuya ilişkin olma: Açık rıza beyanının kapsamı genel nitelikte olmamalı, belirli bir duruma özgülenmiş olmalıdır. Örneğin; veri sorumlusu tarafından “tüm ürün ve hizmetlerimizin sunulması için kişisel verilerinizin işlenmesine açık rıza veriyor musunuz?” şeklinde rıza alınması durumunda, rıza belirli bir konuya ilişkin olmayacağı için geçerli kabul edilmeyecektir.

b) Bilgilendirmeye dayanma: Açık rıza bir irade beyanı olup, kişinin özgür bir şekilde rıza gösterebilmesi için neye rıza gösterdiğini bilmesi gerekir. Bu kapsamda, kişiye yapılacak bilgilendirme, mutlaka verinin işlenmesinden önce yapılmalı ve veri işleme ile ilgili bütün konularda açık ve anlaşılır bir biçimde gerçekleştirilmelidir.

Elde edilecek kişisel verilerin hangi amaçlarla kullanılacağı açıkça belirtilmeli, kişinin anlamayacağı terimler ya da yazılı bilgilendirme yapıldığında okumakta güçlük çekeceği oranda küçük puntolar kullanılmamalıdır.

c) Özgür iradeyle açıklanmış olma: Bir irade beyanı olan açık rıza beyanının kişinin özgür iradesini etkileyecek hallerden arınmış olması gerekmektedir. Bu doğrultuda, açık rıza beyanını veren ilgili kişinin iradesini bozacak bir durum mevcut olmamalıdır. Örneğin bir hizmetin sunumunun alınacak açık rızaya bağlanması veya hile ile açık rıza alınması.

6. Kişisel Veri İşleme Faaliyetlerinin Tek Şartı Açık Rıza mıdır?

Kanunun 5. maddesi uyarınca açık rıza, Kanundaki kişisel veri işleme şartlarından biri olmakla birlikte veri işleme faaliyetine hukukilik kazandıran tek unsur değildir. Kanunda veri işleme faaliyeti için açık rıza dışında da şartlar öngörülmüştür. Buna göre, aşağıdaki şartlardan birinin varlığı halinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesi mümkündür:

- a) Kanunlarda açıkça öngörülmesi,
- b) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması,
- c) Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması,
- ç) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması,
- d) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması,
- e) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması,
- f) İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması.

7. Kanunda Sayılan Unsurları İçermesi İçin Açık Rızanın Nasıl Alınması Gerekmektedir?

Kanunun 3. maddesinin (a) bendinde yer verilen tanım gereğince açık rızanın; belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayalı ve özgür iradeyle açıklanması gerekmektedir. Kanunun gerekçesinde de açık rıza, *“İlgili kişinin kendisiyle ilgili veri işlenmesine, özgürce, konuyla ilgili yeterli bilgi sahibi olarak, tereddüde yer bırakmayacak açıklıkta ve sadece o işlemle sınırlı olarak verdiği onay beyanı”* şeklinde ifade edilmiştir. Bu çerçevede, belirli bir konu ile sınırlandırılmayan ve ilgili işlemle sınırlı olmayan genel nitelikteki rızalar hukuken geçersizdir. Kanunda açık rıza hususunda herhangi bir şekil şartı öngörülmemekle birlikte, açık rızanın yazılı olduğu durumlarda rıza metinleri açık, anlaşılır ve sade bir şekilde kaleme alınmalıdır. Açık rızanın alındığı ortam veya metin dışındaki başka bir ortama veya metne atıf yapılarak ilgili kişinin açık rızası alınmamalıdır. Açık rıza, ilgili kişinin özgür iradesiyle açıklamada bulunduğunu ortaya koyacak şekilde ilgili kişinin seçimine sunulmalıdır.

Bununla birlikte, veri işleme faaliyeti diğer kişisel veri işleme şartlarından en az birine dayanıyorsa bu faaliyet için açık rızaya gidilmemelidir. Eğer faaliyetin gerçekleştirilme amacı Kanundaki açık rıza dışındaki diğer kişisel veri işleme şartlarını karşılamıyorsa bu faaliyet özelinde ve o faaliyetle sınırlı olarak açık rıza alınmalıdır.

Açık rıza dışında diğer hukuka uygunluk sebeplerine dayanılması durumunda açık rıza almak, ilgili kişileri aldatmaya ve yanıltmaya sebep olabilir. Dolayısıyla öncelikli olarak kişisel veri işlemenin açık rıza dışındaki şartlarına dayanıp dayanmadığı araştırılmalı, bu şartlardan herhangi biri yoksa açık rıza alınması yoluna gidilmelidir.

8. Açık Rıza Geri Alınabilir mi? Geri Alınmasının Hukuki Sonuçları Nelerdir?

Açık rıza vermek, kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak olduğundan, verilen açık rıza geri alınabilir. Bu bağlamda kişisel verilerin geleceğini belirleme hakkı ilgili kişiye ait olduğundan, kişi dilediği zaman veri sorumlusuna vermiş olduğu açık rızasını geri alabilir. Bununla birlikte geri alma işlemi ileriye yönelik sonuç doğuracağından, açık rızaya dayalı olarak gerçekleştirilen tüm faaliyetler geri alma beyanının veri sorumlusuna ulaştığı andan itibaren veri sorumlusu tarafından durdurulmalıdır. Bir diğer deyişle, geri alma beyanı veri sorumlusuna ulaştığı andan itibaren hüküm doğurur. Ancak saklanmasını gerektiren başka bir hukuki sebep varsa söz konusu kişisel veriler veri sorumlusu tarafından sadece bu amaçla sınırlı olmak üzere saklanabilir.

9. Açık Rıza, Herhangi Bir Ürün ve/veya Hizmetin Sunumunun ya da Herhangi Bir Ürün ve/veya Hizmetten Yararlandırmanın Bir Ön Şartı Yapılabilir mi?

Açık rızanın özgür irade ile açıklanması gerektiğinden, ilgili kişinin açık rızasının alınması, bir ürün veya hizmetin sunulmasının ya da ürün veya hizmetten yararlandırılmasının ön şartı olarak ileri sürülmemelidir.

Örneğin, bir hizmetten yararlanılmasının üyelik şartına bağlandığı yerlerde, üye olmak isteyen ilgili kişinin parmak izinin alınması ve işlenmesinin üyelik sözleşmesinin kurulması için zorunluluk olarak öngörülmesi hukuka aykırı olacaktır. Çünkü bu şekilde alınan açık rıza, özgür irade ile açık rıza verilmesi ilkesine ve ölçülülük ilkesine aykırı olacaktır.

10. Açık Rıza Kişisel Veri İşleme Faaliyetlerinin Tamamını Kapsayacak Şekilde Alınabilir mi?

Belirli bir konu ile sınırlandırılmayan ve ilgili işleme sınırlı olmayan genel nitelikteki açık rızalar “battaniye rızalar” olarak kabul edilmekte ve hukuken geçersiz sayılmaktadır. Örneğin; “her türlü ticari işlem, her türlü bankacılık işlemi ve her türlü veri işleme faaliyeti” gibi belirli bir konu ve faaliyeti işaret etmeyen rıza beyanları battaniye rıza kapsamında değerlendirilebilecek durumlardır.

11. Açık Rızanın Verilmesi Herhangi Bir Şekle Tabi midir?

Kanunda açık rızanın verilmesi hususunda herhangi bir şekil şartı öngörülmemiştir. Önemli olan açık rızanın Kanundaki unsurları taşıması ve ispatlanabilir olmasıdır. Dolayısıyla, açık rıza sözlü, yazılı, elektronik ortam vb. yöntemlerle verilebilir. Açık rızanın alındığı konusundaki ispat yükü veri sorumlusuna aittir.

12. Kanunun Yayımından Önce Alınan Rızalar, Hangi Şartlarda Kanuna Uygun Kabul Edilecektir?

Kanunun Geçici 1. maddesinin 3. fıkrası uyarınca Kanunun yayımı tarihinden önce hukuka uygun olarak alınmış rızalar, bir yıl içinde aksine bir irade beyanında bulunulmaması halinde bu Kanuna uygun kabul edilir. Dolayısıyla Kanunun yayımı tarihinden önce alınan rızanın Kanuna uygun kabul edilebilmesi için genel hukuk kurallarına uygun olması ve bir yıl içinde aksine bir irade beyanında bulunulmamış olması gerekmektedir.

13. Kanunun Yürürlüğe Girmesinden Önce İşlenen Kişisel Veriler Hakkında Ne Gibi Bir İşlem Yapılacaktır?

Kanunun Geçici 1. maddesinde, *“Kanunun yayımı tarihinden önce işlenmiş olan kişisel veriler, bu tarihten itibaren iki yıl içinde Kanun hükümlerine uygun hâle getirilir. Kanun hükümlerine aykırı olduğu tespit edilen kişisel veriler derhâl silinir, yok edilir veya anonim hâle getirilir.”* hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm uyarınca veri sorumluları, Kanunun yayımı tarihinden önce toplamış olduğu kişisel verilere dayalı olarak gerçekleştirdiği kişisel veri işleme faaliyetlerini bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde Kanuna uyumlu hale getirmelidir. Bu çerçevede uyumlu hale getirilmesi gereken kişisel veri işleme faaliyetleri içerisinde Kanuna uyumsuzluğu tespit edilip uyumlu hale getirilmeyen faaliyetlerin işleme faaliyetleri durdurulmalıdır. Kanuna uyumsuz olan kişisel veri işleme faaliyetlerinin konusu olan kişisel veriler derhal silinmeli, yok edilmeli veya anonim hale getirilmelidir.

14. Tamamen veya Kısmen Otomatik Olan veya Otomatik Olmayan Yollarla Kişisel Veri İşlenmesi Nedir?

Kanunda otomatik işlemenin ne olduğu tanımlanmamış olmakla birlikte, gerekçede Kanunun kapsamı açıklanırken, *“Günümüzde bu veriler, gerek özel sektör ve gerekse kamu sektörü tarafından bilişim sistemleri üzerinden otomatik yollarla sıkça kullanılmaktadır.”* denilerek dolaylı yoldan otomatik işlemenin, bilişim sistemleri üzerinden gerçekleştirilen faaliyetler olduğu belirtilmiştir.

Bu kapsamda, tamamen veya kısmen otomatik olan işleme; insan müdahalesi ya da yardımı konusundaki ihtiyaç asgari seviyeye indirilerek verilerin kaydı, bu verilere mantıksal veya aritmetik işlemlerin uygulanması, verilerin değiştirilmesi, silinmesi, geri elde edilmesi veya aktarılması gibi işlemlerin otomatik veya kısmen otomatik yöntemlerle gerçekleştirilmesi olarak tanımlanabilir.

Bir veri kayıt sistemine bağlı olarak otomatik olmayan yollarla işleme ise manuel olarak hazırlanan ancak erişimi ve anlamlandırmayı kolaylaştıran işleme faaliyetini ifade eder. Kanun, otomatik olmayan yollarla veri işlenmesini tamamen kapsam dışında tutmamakta, otomatik olmayan yolla veri işlenmesi bir veri kayıt sisteminin parçası ise veri işleme faaliyetini Kanun kapsamında kabul etmektedir.

Burada, sistemsiz herhangi bir bilgi yığını değil, manuel yöntemlerle hazırlanmış olsa bile bilgiye erişimi ve anlamlandırmayı kolaylaştıran bir tasnifleme ifade edilmektedir. Örneğin, herhangi bir kritere bağlı olmaksızın gelişigüzel bir şekilde kişilerin ad ve soyadlarının bir defterde yer alması Kanun kapsamına girmezken, söz konusu ad ve soyadların sistematik olarak bir deftere kaydedilmesi halinde Kanun kapsamında veri işleme faaliyetinden söz edilecektir.

15. Fiziksel Olarak Tutulan ve Veri Kayıt Sisteminin Parçası Olmayan Kişisel Verilere, Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Hükümler Uygulanacak mıdır?

Fiziksel olarak kayıt altına alınan ancak veri kayıt sisteminin parçası olmayan kişisel verilere Kanunun kişisel verilerin işlenmesine ilişkin hükümleri uygulanmaz.

16. Veri Kayıt Sistemi Nedir?

Veri kayıt sistemi, kişisel verilerin belirli kriterlere göre yapılandırılarak işlendiği kayıt sistemini ifade etmektedir. Bir dosyalama sistemi olarak nitelenebilecek veri kayıt sistemi elektronik ya da fiziki ortamda oluşturulabilir. Buna göre, veri kayıt sisteminde kişisel veriler, ad, soyad veya kimlik numarası üzerinden sınıflandırılabilir gibi, örneğin kredi borcunu ödemeyenlere ilişkin oluşturulacak bir sınıflandırma da bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, herhangi bir kriterle bağlı olmaksızın gelişigüzel bir şekilde sadece kişilerin ad ve soyadlarının bir kâğıtta yer alması hali, Kanun kapsamına girmemekle birlikte, söz konusu isimlerin belirli bir kriterle göre olarak bir kâğıda kaydedilmesi halinde, bu veri kaydı Kanun kapsamında değerlendirilmektedir.

17. Kişisel Verilerin İşlenmesi Ne Anlama Gelmektedir?

Kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemidir. Örneğin, kişisel verilerin sadece bir hard diskte, CD’de veya sunucuda depolanması, anılan verilerle başkaca hiçbir işlem yapılmasa da bir veri işleme faaliyetidir.

Dolayısıyla veri işleme kapsamına giren eylemler sınırlı sayıda olmayıp, kişisel verilerin ilk defa elde edilmesinden başlayarak veriler üzerinde gerçekleştirilen tüm işlem türlerini ifade etmektedir.

18. Veri Sorumlusu Kimdir?

Veri sorumlusu, kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi ifade eder. Bu kişiler, gerçek kişiler olabileceği gibi, kamu kurumları, şirketler, dernekler veya vakıflar gibi tüzel kişiler de olabilecektir. Tüzel kişiler, kişisel verileri işleme konusunda gerçekleştirdiği faaliyetler kapsamında bizzat veri sorumlusu olup, ilgili düzenlemelerde belirtilen hukuki sorumluluğu üstlenecektir. Bu konuda

kamu hukuku tüzel kişileri ve özel hukuk tüzel kişileri bakımından bir farklılık gözetilmemiştir. Bu çerçevede hukuki ve cezai sorumluluk bakımından, tüzel kişilerin sorumluluğuna ilişkin özel hukuk ve kamu hukukundaki genel hükümler uygulanır.

Veri sorumlusunun tespiti için kişisel verilerin işlenmesi ve işlenme amacı, işlenecek kişisel veri türleri, işlenen kişisel verilerin hangi amaçlarla kullanılacağı, hangi kişilerin kişisel verilerinin işleneceği, kişisel verilerin paylaşılıp paylaşılmayacağı, paylaşılacaksa kimlerle paylaşılacağı, ne kadar süreyle saklanacağı, ilgili kişilerin erişim hakkı ve diğer haklarının uygulanıp uygulanmayacağı gibi hususlara kimin karar verdiği dikkate alınır.

Herhangi bir hukuki düzenlemenin, kişisel veri işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirlemesi durumunda, bu hukuki düzenleme kapsamında belirlenen görevleri yerine getirecek gerçek veya tüzel kişiler veri sorumlusu olarak kabul edilmelidir.

19. Veri Sorumlusu Tüzel Kişilik İçerisinde Veri İşleme Faaliyetlerinden Sorumlu Olan Kişi veya Kişiler midir?

Kanunda veri sorumlusu, kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi olarak ifade edilmektedir. Bu kapsamda veri sorumlusu, tüzel kişiliğin kendisi olduğundan tüzel kişiliğin içerisinde veri işleme faaliyetlerinden sorumlu olan gerçek kişiler Kanunun uygulanması bakımından veri sorumlusu sayılmazlar.

Dolayısıyla, veri sorumlusu yükümlülüğü ilgili tüzel kişilik üzerinde doğacak ve bu yükümlülük tüzel kişiliği temsil ve ilzama yetkili organlar veya kişiler eliyle yerine getirilecektir. Tüzel kişiliği temsil ve ilzama yetkili olan organ veya kişiler, tüzel kişilik içerisinde tüzel kişiliğin sahip olduğu veri sorumlusu yükümlülüklerini yerine getirmek üzere kişi veya kişileri görevlendirebilirler. Bu görevlendirme tüzel kişiliğin veri sorumlusu yükümlülüğünü ortadan kaldırmayacağı gibi, ilgili gerçek kişilerin de veri sorumlusu olarak tanımlanmasını sağlamayacaktır.

20. Veri İşleyen Kimdir?

Veri işleyen, veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak, onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişilerdir. Bu kişiler veri sorumlusunun kişisel veri işlemek üzere yetkilendirdiği ayrı bir gerçek veya tüzel kişi de olabilir.

Örneğin, veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak veri sorumlusu adına faaliyet gösteren, dışarıdan hizmet alınması suretiyle çağrı merkezi hizmeti veren bir şirket bu faaliyet kapsamında veri işleyen olarak kabul edilecektir. Burada önemli olan, veri işleyenin bu kapsamdaki kişisel veri işleme faaliyetlerini veri sorumlusundan aldığı talimatlar doğrultusunda gerçekleştirmesidir.

21. Veri Sorumlusunun Tüzel Kişi Olması Halinde Veri İşleyen, Veri Sorumlusuna Bağlı Bir Birim midir?

Kanunda veri işleyen, veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişidir. Veri sorumlusu tüzel kişinin organizasyonu dışında, veri sorumlusu ile kişisel veri işleme bakımından hukuki ilişki içerisinde olan her bir gerçek ve/veya tüzel kişi kişisel veri işleme faaliyetinin niteliğine göre veri sorumlusu (örneğin mali müşavirler, avukatlar, bankalar, sigorta şirketleri) veya veri işleyen (örneğin bilgi işlem hizmet sağlayıcılar, arşivleme hizmeti verenler, çağrı merkezi hizmeti verenler) sayılabilecektir. Bu sebeple veri sorumlusunun tüzel kişi olması halinde veri işleyen, veri sorumlusu tüzel kişinin organizasyonunun dışındaki kişidir.

22. Bir Gerçek Veya Tüzel Kişi Hem Veri Sorumlusu Hem de Veri İşleyen Olabilir mi?

Veri sorumlusu ve veri işleyen sıfatı, veri işleme faaliyetinin niteliğine göre ilgili tarafı tanımlamaktadır. Dolayısıyla, herhangi bir gerçek veya tüzel kişi yürüttüğü farklı faaliyetleri nedeniyle aynı zamanda hem veri sorumlusu hem de veri işleyen olabilir. Örneğin, bir çağrı merkezi şirketi kendi personeliyle ilgili tuttuğu verilere ilişkin olarak veri sorumlusu sayılırken, müşterisi olan şirketlere ilişkin tuttuğu veriler bakımından ise veri işleyen olarak kabul edilecektir.

23. Kanundaki Yüklümlülüklerin Yerine Getirilmesi Bakımından Veri Sorumlusu mu, Veri İşleyen mi Esas Alınır?

Kanunda, kişisel veri işleme faaliyetlerine ilişkin hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesinde veri sorumlusu esas alınmaktadır. Veri sorumlusu, kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişidir. Veri işleyen ise, veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel veri işleyen gerçek veya tüzel kişidir. Buna göre, veri işleyenin veri sorumlusunun talimatlarını yerine getirdiği açıktır. Kanunda gerek aydınlatma yükümlülüğü gerek veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler veri sorumlusu üzerinden tanımlanmış olup ilgili kişinin, haklarını veri sorumlusuna karşı ileri sürebileceği düzenlenmiştir.

24. Veri Sorumlusu ile Veri İşleyenin Ayrı Kişiler Olması Halinde, Kanunda Sorumluluk Rejimi Nasıl Belirlenmektedir?

Kanuna göre veri sorumlusu, kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini ve kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek, kişisel verilerin muhafazasını sağlamak amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almak zorundadır. Kişisel verilerin veri sorumlusu adına başka bir gerçek veya tüzel kişi tarafından işlenmesi halinde, veri sorumlusu, söz konusu tedbirlerin alınması hususunda bu kişilerle birlikte müştereken sorumludur.

Ayrıca, veri sorumluları ile veri işleyenler, öğrendikleri kişisel verileri bu Kanun hükümlerine aykırı olarak başkalarına açıklayamaz, işleme amacı dışında kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Kişisel verilerin veri sorumlusu adına başka bir gerçek veya tüzel kişi tarafından işlenmesi halinde, kişisel verilerin hukuka aykırı işlenmesini önlemek, kişisel verilere hukuka aykırı erişilmesini önlemek ve kişisel verilerin muhafazasını sağlamak amacıyla veri işleyen de veri sorumlusu ile birlikte sorumludur.

25. Sadece Kendi Çalışanlarına İlişkin Kişisel Veri İşleyen Bir Şirket de Kanun Kapsamında Değerlendirilecek midir?

Kural olarak veri işleyen gerçek ve tüzel kişiler Kanun kapsamında bulunmaktadır. Dolayısıyla sadece kendi çalışanlarına ilişkin kişisel veri işleyen bir şirket de Kanun kapsamında değerlendirilecektir.

C. KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENME ŞARTLARI

1. Kişisel Verilerin İşlenmesindeki Temel İlkeler Nelerdir?

Kişisel verilerin işlenmesinde her zaman Kanunda ortaya konulan genel ilkelere uygun davranılmalıdır. Kişisel verilerin işlenmesinde genel ilkeler şunlardır:

- 1) Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma
- 2) Doğru ve gerektiğinde güncel olma
- 3) Belirli, açık ve meşru amaçlar için işleme,
- 4) İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma,
- 5) İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme.

Kişisel verilerin işlenmesine ilişkin ilkeler, tüm kişisel veri işleme faaliyetlerinin özünde bulunmalı ve tüm kişisel veri işleme faaliyetleri bu ilkelere uygun olarak gerçekleştirilmelidir.

2. Kanuna Göre, Hukuka ve Dürüstlük Kuralına Uygunluk Ne Anlama Gelir?

Hukuka ve dürüstlük kuralına uygun olma, kişisel verilerin işlenmesinde kanunlarla ve diğer hukuksal düzenlemelerle getirilen ilkelere uygun hareket edilmesi zorunluluğunu ifade etmektedir. Dürüstlük kuralına uygun olma ilkesi uyarınca veri sorumlusu, veri işlemedeki hedeflerine ulaşmaya çalışırken, ilgili kişilerin çıkarlarını ve makul beklentilerini dikkate almalıdır. İlgili kişinin beklemediği ve beklemesinin de gerekmediği sonuçların ortaya çıkmasını önleyici şekilde hareket etmesi gerekmektedir. İlke uyarınca ayrıca ilgili kişi için söz konusu veri işleme faaliyetinin şeffaf olması ve veri sorumlusunun bilgilendirme ve uyarı yükümlülüklerine uygun hareket etmesi gerekmektedir.

Hukuka ve dürüstlük kuralına uygun olma ilkesi, diğer ilkeleri de kapsayıcı bir özelliğe sahiptir. Hukuka uygunluk, genel olarak hukuk normlarına ve evrensel hukuk ilkelerine uygunluktur. Hukuka uygunluğun kapsamı geniştir, mevzuata uygunluk da buna dahildir. Örneğin, kanuna aykırı bir uygulama aynı zamanda hukuka aykırılığı beraberinde getirir.

Dürüstlük kurallarına uygunluk ise hukukumuzda, Medeni Kanunun 2. maddesinde düzenlenen dürüstlük kuralının, kişisel veriler işlenirken ihlal edilmemesidir. Bu ilke kişisel veriler işlenirken, hakkın kötüye kullanılmamasına ilişkin yasağa riayet edilmesini gerektirmektedir. Dürüstlük kuralı, kişilerin haklarını kullanırken güven kurallarına uygun ve makul bir kimseden beklenen şekilde davranılmasını ifade eder. Dürüstlük kuralının sınırları, her somut olayda objektif bir kimseden beklenecek davranışa göre belirlenir, kişilerin sübjektif durumu göz önüne alınmaz. Dürüstlük kuralına aykırılığın söz konusu olduğu durumlarda kişi hakkını kullanmakta ve bu hakkın sınırları içinde davranmakta, ancak hakkın amacına aykırı şekilde hareket etmektedir.

Kişisel verilerin korunması açısından ise dürüstlük kuralı, kişilerin kendilerine veri işleme konusunda izin ya da emir veren hukuk kurallarına dayanarak gerçekleştirdikleri fiillerde, bu hukuk kuralının amacına göre mümkün olan en az miktarda veri işlemeleri, ilgili kişilerin öngöremeyeceği biçimde hareket etmemeleri gibi davranışları gerektirir.

Veri sorumlularının, ilgili kişilerin çıkarlarını ve makul beklentilerini göz önüne almaları dürüstlük kuralının gereğidir. Haklı bir gerekçe olmaksızın ilgili kişinin özel hayatının gizliliğini, onurunu ihlal edecek şekilde veri işlenmesi şüphesiz bu ilkeye aykırılık teşkil edecektir. Örneğin, makul olmayan verinin, ilgili kişiden talep edilmesi veya bunun veri sorumlusu tarafından dürüstlük kurallarına aykırı olarak işlenmesi bu ilkeye aykırıdır.

Dürüstlük kuralı, veri korumanın diğer ilkeleri aracılığı ile somutlaştırılmıştır. Bu ilkelere riayet edilmeksizin veri işlenmesi dürüstlük kuralına dolayısıyla hukuka uygun veri işlenmesine aykırı olacaktır.

Örneğin, bir tüzel kişilik nezdinde kişisel verilerin silinmesi halinde verilerin teknik olarak depolanması, korunması ve yedeklenmesinden sorumlu olan kişiler tarafından verilere erişim sağlanması mümkün bulunmakla birlikte, bahse konu tüzel kişilik içerisinde verilerin depolanması, korunması ve yedeklenmesinden sorumlu kişi sayısının gerektiğinden fazla belirlenmesi durumunda bu kişilerce silinen kişisel verilere erişim sağlanması dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edecektir.

Bu ilkenin uygulanabilir olup olmadığının, öncelikle Anayasanın temel hak ve özgürlükler rejimi kapsamında değerlendirilmesi gerekir. Kişisel verilerin işlenmesi, kişinin temel haklarına müdahale edilmesi anlamına gelir ve bu müdahalenin dürüst ve hukuka uygun kabul edilebilmesi için, Anayasanın temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasıyla ilgili düzenlemelerine uygun olması zorunludur. Hukuka uygunlukla ilgili vurgulanması gereken en önemli noktalardan biri, bu kavramın tüm hukuk sistemini kastettiğidir. Bir veri işlemenin kanun tarafından izin verilmiş, hatta emredilmiş olması onun hukuka uygun olduğuna karinedir.

3. Kanuna Göre, Doğru ve Gerektiğinde Güncel Olma İlkesi Ne Anlama Gelir?

Kişisel verilerin doğru ve gerektiğinde güncel olması, kişisel veri işleme faaliyetlerinin doğru ve güncel kişisel verilere dayalı olarak gerçekleştirilmesi gerekliliğini tanımlamaktadır. Bu çerçevede, veri sorumlusunun kişisel verilerin doğru ve gerektiğinde güncel olmasına ilişkin aktif özen yükümlülüğü, veri sorumlusu eğer bu verilere dayalı olarak ilgili kişi ile ilgili bir sonuç yaratıyor ise (örn. kredi verme işlemi) geçerlidir. Bunun dışında veri sorumlusu her zaman ilgili kişinin bilgilerini doğru ve güncel olmasını temin edecek kanalları açık tutmalıdır. Zira ilgili kişinin haklarının düzenlendiği Kanunun 11. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendinde, ilgili kişinin kişisel verilerinin eksik veya yanlış işlenmiş olması halinde bunların düzeltilmesini isteme hakkına yer verilmiştir.

Örneğin, ilgili kişinin evlendikten sonra soyadının değişmesi neticesinde veri sorumlusu olan bankayı arayarak banka kayıtlarındaki soyadını değiştirme talebinde bulunması bu hakkın icrasına yönelik bir işlemdir.

Aynı şekilde, A şirketinde çalışan kişinin işten ayrılarak B şirketinde işe başlaması halinde kişinin “A şirketi çalışanı olduğu” verisi doğru olmayacakken, “A şirketinde çalışmış kişi” olduğu verisi doğru olacaktır.

4. Kişisel Verilerin İşlendikleri Amaçla Bağlantılı, Sınırlı ve Ölçülü Olması İlkesi Ne Anlama Gelir?

Amaçla sınırlılık, kişisel verilerin korunmasında hakim olan önemli ilkelerden biridir. Kişisel veriler işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olmalıdır. Mevcutta olmayan ve sonradan gerçekleşmesi düşünülen amaçlarla kişisel veri toplanmamalıdır. Kişisel veri işleme faaliyetinin gerçekleşmesi için gereğinden fazla kişisel veri toplanmamalı ve/veya işlenmemelidir. Buna göre, kişisel veriler yalnızca belirli amaçlar için ve gerektiği kadar toplanmalı, amacın gerektirdiği yerlerde kullanılmalıdır.

Bu bakımdan, kişisel veriler toplandıktan sonra ileride ortaya çıkabilecek yeni işleme amaçları dâhilinde işleme yapılması için, verilerin ilk defa toplanması sırasında sağlanması gereken şartlar yeni amaçlar için de tekrar aranmalıdır. Örneğin, bir taşımacılık firması tarafından taşıma sözleşmesi kapsamında kaydedilen adres bilgileri, sonrasında pazarlama faaliyeti için de kullanılacaksa, bu amaçla kullanım yapılabilmesi için kişisel veri işleme şartlarının karşılanıp karşılanmadığının yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bunun yanı sıra işlenen veri, sadece veri işleme amacının gerçekleştirilmesi için gerekli olanla sınırlı tutulmalıdır. Örneğin, bir tekstil firması tarafından müşterilere ilişkin kimlik ya da iletişim verilerinin tutulması satış işlemlerinin takibi vb. amaçlarla bağdaşırken, müşterilerin finansal geçmişine ilişkin verilerin toplanmasının amaçla bağlantılı ve ölçülü olduğu söylenemez.

Bunun yanında amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma şartının her ilgili kişi ve süreç için ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. Çünkü belirli bir kişi ve süreç için gerekli olan veri, bir diğer kişi için ölçüsüz olabilecektir. Bu hususa özellikle özel nitelikli veriler konusunda dikkat edilmesi gerekir. Bir iş yerinde insan kaynakları birimince çalışanların mali haklarının belirlenebilmesi için sendika üyeliği verisinin alınması ölçülü kabul edilecekken, aynı iş yerinin AR-GE birimince söz konusu verinin alınması ölçülü olarak kabul edilmeyecektir.

5. Kişisel Veri İşleme Amaçlarının Belirli, Meşru ve Açık Olması İlkesi Ne Anlama Gelir?

Kişisel verilerin işlenme amaçlarının belirli, meşru ve açık olması ilkesi;

- Kişisel veri işleme faaliyetlerinin ilgili kişi tarafından açık bir şekilde anlaşılabilir olmasını,
- Kişisel veri işleme faaliyetlerinin hangi hukuki işleme şartına dayalı olarak gerçekleştirildiğinin tespit edilmesini,
- Kişisel veri işleme faaliyetinin ve bu faaliyetin gerçekleştirilme amacının belirliliğini sağlayacak detayda ortaya konulmasını sağlamaktadır.

Kişisel veri işleme amaçlarının belirli, meşru ve açık olması ilkesi özellikle açık rıza alınması ve aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi sırasında kişisel veri işleme faaliyetlerinin hukuka uygun olarak gerçekleştirildiğinin tespitinin sağlanması noktasında önem taşır.

Bu ilke kapsamında, açık rıza, aydınlatma, ilgili kişi başvurularını cevaplama, veri sorumluları siciline başvuru vb. gibi hukuki işlem ve metinlerde belirlilik ve açıklık ilkesine uyumda hassasiyet gösterilmesi, anlaşılmayan terminoloji kullanımından kaçınılması gerekmektedir. Bu esasa uygun davranma aynı zamanda dürüstlük ilkesine uyum bakımından da önemlidir.

6. Kişisel Verilerin İşlenmesinde Amaçların Detaylandırılması Ne Anlama Gelir?

Kişisel verilerin işlenmesinde amaçların detaylandırılması, kişisel verilerin işleneceği amaçların bildirilmesi bakımından ne seviyede bir detay beklendiğinin her bir olay özelinde ayrı ayrı ele alınmasıdır.

Dar bir çevreye yönelik mal ve hizmet sunan küçük ölçekli bir işletme ile bir perakende zinciri tarafından sunulan veri işleme amaçlarının aynı detayda olması beklenemez. Bir market zinciri bakımından çok farklı araçlar vasıtasıyla ve amaçlarla (sadakat programı ya da çapraz satış vb. gibi) veri işleneceği için tüm bu amaçların detaylandırılması gerekmektedir.

Aynı anda birbirinden çok farklı hizmetler sunan bir web sitesinin (e-ticaret, sosyal platform vb. gibi) amaçlarını bildirirken genel ifadelerden kaçınması ve hedef kitlenin niteliklerine uygun düşen bir dil ve terminolojiyle makul bir detay seviyesinde bilgi sunması gerekir.

Özel nitelikli kişisel verilerin işlendiği alanlarda, veri işleme amaçlarının diğer alanlara nazaran daha detaylı olarak sunulması gerekmektedir. Örneğin, özel nitelikli bir kişisel verinin işleme amacının insan kaynakları faaliyetlerini yerine getirmek gibi genel bir kişisel veri işleme amacına işaret etmesi, bu noktada yeterli detayın verilmesini sağlamamaktadır.

Ancak, özlük dosyasının oluşturulması amacıyla özel nitelikli kişisel verinin işlenmesi daha detaylı ve belirliliği sağlayacak şekilde kişisel veri işleme amacını ortaya koymaktadır.

7. Kişisel Verilerin İşlenmesi İçin İlgili Mevzuatta Öngörülen veya İşlendikleri Amaç İçin Gerekli Olan Süre Kadar Muhafaza Edilme İlkesi Ne Anlama Gelir?

Kişisel verilerin, ancak ilgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilmesi zorunludur. Buna göre, veri sorumluları, ilgili mevzuatta verilerin saklanması için öngörülen bir süre varsa bu süreye uyacak, kişisel verileri ancak işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edebilecektir. Bir verinin daha fazla saklanması için geçerli bir sebep bulunmaması halinde, o veri silinecek, yok edilecek ya da anonim hale getirilecektir. İleride tekrar kullanılabilmesi düşünülmüşse ya da herhangi bir başka gerekçe ile kişisel verilerin muhafaza edilmesi yoluna gidilemeyecektir.

Ayrıca veri sorumlusu, Kanununun 16. maddesi uyarınca sicile kayıt için başvuru yaparken kişisel verilerin işleme amacı için gerekli azami süreyi bildirmek zorundadır.

Veri sorumlusu tarafından Sicile bildirilen veri kategorilerinin işleme amaçları ve bu amaçlara dayalı olarak işlenmeleri için gerekli olan azami muhafaza edilme süreleri ile mevzuatta öngörülen süreler farklı olabilir. Bu durumda mevzuatta azami muhafaza edilme süresi öngörülmemişse öngörülen bu süre yoksa bunlardan en uzun süre esas alınarak bu veri kategorisi için Sicile bildirim yapılır.

Burada önemle belirtmek gerekir ki, mevzuat kapsamında öngörülen bu sürelerle uyum için yapılan saklama faaliyetleri veri sorumlusu tarafından belirlenen saklama sürelerini aşıyorsa, bu faaliyetler yalnızca ilgili mevzuatta belirtilen yükümlülükleri yerine getirmekle

sınırlı bir saklama ve işleme faaliyeti olarak yürütülmelidir. Hem veri sorumlusunun hukuki yükümlülükleri gereği tabi olduğu mevzuat kapsamında öngörülen sürelerin, hem de veri sorumlusunun belirlediği saklama sürelerinin aşılması durumunda, kişisel verilerin veri sorumlusu tarafından Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi ve Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmeliğe göre silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesinin temin edilmesi gerekir.

Kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekli olan azami muhafaza edilme süresi belirlenirken;

a) İlgili veri kategorisinin işleme amacı kapsamında veri sorumlusunun faaliyet gösterdiği sektörde genel teamül gereği kabul edilen süre,

b) İlgili veri kategorisinde yer alan kişisel verinin işlenmesini gerekli kılan ve ilgili kişiyle tesis edilen hukuki ilişkinin devam edeceği süre,

c) İlgili veri kategorisinin işleme amacına bağlı olarak veri sorumlusunun elde edeceği meşru menfaatin hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olarak geçerli olacağı süre,

ç) İlgili veri kategorisinin işleme amacına bağlı olarak saklanmasının yaratacağı risk, maliyet ve sorumlulukların hukuken devam edeceği süre,

d) Belirlenecek azami sürenin ilgili veri kategorisinin doğru ve gerektiğinde güncel tutulmasına elverişli olup olmadığı,

e) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğü gereği ilgili veri kategorisinde yer alan kişisel verileri saklamak zorunda olduğu süre,

f) Veri sorumlusu tarafından, ilgili veri kategorisinde yer alan kişisel veriye bağlı bir hakkın ileri sürülmesi için belirlenen zamanaşımı süresi, dikkate alınır.

8. Kişisel Verilerin İşlenme Şartları Nelerdir?

Kanunun 5. maddesinde kişisel verilerin işlenme şartları düzenlenmiştir. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları ise Kanunun 6. maddesinde farklı esaslara bağlanmıştır. Bu çerçevede, özel nitelikli olmayan kişisel verilerin hangi hallerde hukuka uygun olarak işlenebileceği Kanundaki esaslara göre aşağıdaki şekilde düzenlenmiş olup, bu şartlardan sadece bir tanesinin bulunması özel nitelikli olmayan kişisel verilerin işlenmesi için yeterli hukuki şartı oluşturacaktır:

- İlgili kişinin açık rızasının varlığı,
- Kanunlarda açıkça öngörülmesi,
- Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması,
- Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması,
- Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması,
- İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması,
- Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması,
- İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması.

Veri işleme, Kanunda bulunan ilgili kişinin açık rızası dışındaki veri işleme şartlarından en az birine dayanıyorsa, bu durumda veri sorumlusu tarafından ilgili kişiden açık rıza alınması yoluna gidilmemelidir.

9. Kişisel Veri İşleme Faaliyetlerinin Hukuki Şartları Sınırlı Sayıda mıdır?

Kanunda kişisel veri işleme şartları sınırlı sayıda belirtilmiş olup bu şartlar dışında kişisel veri işlenmesi mümkün değildir.

10. İlgili Kişinin Temel Hak ve Özgürlüklerine Zarar Vermemek Kaydıyla, Veri Sorumlusunun Meşru Menfaatleri İçin Veri İşlenmesinin Zorunlu Olması Ne Anlama Gelir?

Kanuna göre, ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması durumunda kişisel verilerin işlenebileceği düzenlenmiştir. Veri sorumlusunun meşru menfaati, gerçekleştirilecek olan kişisel veri işlenmesi faaliyeti sonucunda elde edilecek çıkar ve faydaya yöneliktir.

Veri sorumlusunun elde edeceği fayda; meşru, ilgili kişinin temel hak ve özgürlüğü ile yarışabilecek düzeyde etkin, belirli ve mevcut bir menfaatine ilişkin olmalıdır. Örneğin bir şirket sahibi, çalışanlarının temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, onların terfileri, maaş zamları yahut sosyal haklarının düzenlenmesinde ya da işletmenin yeniden yapılandırılması sürecinde görev ve rol dağıtımında esas alınmak üzere çalışanların kişisel verilerini işleyebilecektir. Burada, işletmenin yeniden yapılandırılması ya da ehliyetli ve liyakatli çalışanların terfi almaları, veri sorumlusu statüsündeki şirket sahibinin meşru menfaatinedir.

11. Veri Sorumlusunun Meşru Menfaatini Tespit Etmek İçin Göz Önünde Bulundurulması Gereken Hususlar Nelerdir?

Veri sorumlusunun meşru menfaat şartına dayanması durumunda bu şartın varlığını tespit etmek için aşağıda sıralanan hususların değerlendirilmesi gerekir:

a) Menfaatin veri sorumlusuna ait olması: Kanunda varlığı aranması gereken meşru menfaatin veri sorumlusuna ait olması gerektiği düzenlenmiştir. Veri sorumlusu dışında üçüncü bir kişinin meşru menfaati bu veri işleme şartının kapsamı dışında kalmaktadır.

b) Menfaatin meşruluğu: Veri işleme şartının varlığından bahsedebilmek için sadece veri sorumlusunun menfaatinin mevcut olması değil, söz konusu menfaatin meşru olması da gerekmektedir. Menfaatin ileride doğma ihtimali üzerine, ilgili kişinin kişisel verilerinin elde edilmesi mümkün değildir. Madde kapsamında kabul edilen meşru menfaat kavramı, hali hazırda mevcut olan bir menfaati ifade etmektedir.

c) Veri sorumlusunun meşru menfaati ile ilgili kişinin temel hak ve özgürlükleri arasında dengenin varlığı: Veri sorumlusunun meşru menfaatinin varlığı, ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemelidir. Bu durumun tespiti için iki aşamalı bir denge testi uygulanmalıdır. Bu kapsamda yapılacak olan ilk değerlendirmede veri sorumlusunun meşru menfaati olup olmadığı belirlenmeli, yapılacak ikinci değerlendirmede kişisel verisi işlenecek olan ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerinin

neler olduğu tespit edilmeli ve belirtilen hak ve menfaatler değerlendirilerek hangisinin üstün geldiğine karar verilmelidir. Ancak, bu değerlendirme yapılırken veri sorumlusunun meşru menfaati ile kişisel verileri işleme amacı birbirine karıştırılmamalıdır. Bu iki terim birbiriyle ilişkili olsa da farklı anlama gelmektedir. Kişisel verileri işleme amacı, özel olarak verinin neden işlendiği ile alakalıdır.

Şunu da belirtmek gerekir ki, veri sorumlusunun meşru menfaat şartına dayanması durumu, maddede yer alan diğer haller uygulanamadığı takdirde başvurulacak son çare olmadığı gibi, her şeyi kapsamına dâhil edebilecek ve tüm kişisel verilerin işlenmesine ait faaliyetleri hukuka uygun kılacak bir unsur da değildir.

12. Özel Nitelikli Kişisel Veriler Kanunda Sınırlı Sayıda mıdır?

Özel nitelikli kişisel veriler, başkaları tarafından öğrenildiği takdirde ilgili kişilerin mağdur olmasına veya ayrımcılığa maruz kalmasına neden olma riski taşıyan verilerdir. Kanunda, hangi kişisel verilerin özel nitelikli kişisel veri olduğu tek tek belirtilmiş olup, bu sayılanlar dışındakiler özel nitelikli kişisel veri olarak kabul edilemez. Bu bakımdan, özel nitelikli kişisel verilerin sınırlı olarak sayıldığı kabul edilir.

13. Özel Nitelikli Kişisel Veriler Hangi Durumlarda İşlenebilir?

Özel nitelikli kişisel veriler ilgili kişinin açık rızasına dayalı olarak işlenebilir. Ancak Kanun, bazı istisnai durumlarda açık rıza aranmaksızın özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine izin vermiştir. Buna göre; sağlık ve cinsel hayat dışındaki özel nitelikli kişisel veriler kanunlarda açıkça öngörülmüş olması halinde; sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler de ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetleri ile finansmanın planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilecektir. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde ayrıca Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması gerekmektedir.

14. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi Neden Daha Sıkı Şartlara Bağlanmıştır?

Özel nitelikli kişisel veriler, başkaları tarafından öğrenildiği takdirde ilgili kişiler hakkında ayrımcılığa ve mağduriyete neden olma riski taşıyan verilerdir. Bu nedenle, diğer kişisel verilere göre çok daha sıkı şekilde korunmaları gerekmektedir. Öte yandan, tüm temel hak ve özgürlüklerde olduğu gibi, bu koruma mutlak değildir ve diğer hak ve özgürlükler lehine sınırlanabilir. Bu sınırlamanın, demokratik hukuk devletinin gereklerine ve Anayasanın “Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması” başlıklı 13. maddesinde yer alan esaslara uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Özel nitelikli kişisel verilerin hangi durumlarda ve hangi şartlarda işlenebileceği Kanunda açıkça düzenlenmiş, böylece hukuk devletinin bir gereği olan hukuki belirlilik sağlanmıştır. Nitekim yaşam hakkı, ifade özgürlüğü, haberleşme özgürlüğü gibi birçok temel hak ve özgürlüğün kullanılması özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesini zorunlu kılmaktadır.

15. Kişisel Sağlık Verileri Hangi Hallerde İşlenebilir?

Kişisel sağlık verileri:

- İlgili kişinin açık rızası
- Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından; kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla ilgili kişinin açık rızası olmaksızın Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin de alınması

şartıyla işlenebilir.

16. Kişisel Verilerin İşlenmesi ile Aktarılması Neden Aynı Şartlara Tabi Tutulmuştur?

Kanunda kişisel verilerin işlenmesi, kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemi ifade eder. Bu kapsamda, kişisel verilerin aktarılması Kanunda bir veri işleme biçimi olarak tanımlanmış olup, tüm işleme biçimleri bakımından aynı işleme şartları öngörülmüştür.

17. Kanunda Düzenlenen Tam İstisnalar Nelerdir?

Tam istisna olarak adlandırılan aşağıdaki hallerde Kanun hükümleri uygulanmaz:

a) *Kişisel verilerin, üçüncü kişilere verilmemek ve veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerle uyulmak kaydıyla gerçek kişiler tarafından tamamen kendisiyle veya aynı konutta yaşayan aile fertleriyle ilgili faaliyetler kapsamında işlenmesi,*

b) *Kişisel verilerin resmi istatistik ile anonim hâle getirilmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenmesi,*

c) *Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi,*

ç) Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi,

d) Kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesi.

18. Kanunda Düzenlenen Kısmi İstisnalar Nelerdir?

Kanunun amacına ve temel ilkelerine uygun ve orantılı olmak kaydıyla veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğünü düzenleyen 10. maddesi, zararın giderilmesini talep etme hakkı hariç, ilgili kişinin haklarını düzenleyen 11. maddesi ve veri sorumluları siciline kayıt yükümlülüğünü düzenleyen 16. maddesi aşağıdaki faaliyet alanları ile sınırlı olmak üzere uygulanmaz. Kısmi istisnalar olarak adlandırılan bu haller aşağıda sıralanmıştır:

a) Kişisel veri işleminin suç işlenmesinin önlenmesi veya suç soruşturması için gerekli olması,

b) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş kişisel verilerin işlenmesi,

c) Kişisel veri işleminin kanunun verdiği yetkiye dayanılarak görevli ve yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca, denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması,

ç) Kişisel veri işleminin bütçe, vergi ve mali konulara ilişkin olarak Devletin ekonomik ve mali çıkarlarının korunması için gerekli olması.

D. İLGİLİ KİŞİNİN HAKLARI

1. İlgili Kişinin Veri Sorumlusuna Karşı İleri Sürebileceği Hakları Nelerdir?

Anayasanın 20. maddesi gereğince herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Bu doğrultuda herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak, kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar.

Anayasaya uygun olarak Kanunun 11. maddesinde ilgili kişilerin haklarının neler olduğu düzenlenmektedir. Buna göre, ilgili kişiler veri sorumlusuna başvurarak;

- a) Kişisel veri işlenip işlenmediğini öğrenme,
- b) Kişisel verileri işlenmişse buna ilişkin bilgi talep etme,
- c) Kişisel verilerin işlenme amacını ve bunların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme,
- ç) Yurt içinde veya yurt dışında kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme,
- d) Kişisel verilerin eksik veya yanlış işlenmiş olması halinde bunların düzeltilmesini isteme ve bu kapsamda yapılan işlemlerin kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere bildirilmesini isteme,
- e) Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili diğer kanun hükümlerine uygun olarak işlenmiş olmasına rağmen, işlenmesini gerektiren sebeplerin ortadan kalkması

hâlinde kişisel verilerin silinmesi veya yok edilmesini isteme ve bu kapsamda yapılan işlemlerin kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere bildirilmesini isteme,

f) İşlenen verilerin münhasıran otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi suretiyle kişinin kendisi aleyhine bir sonucun ortaya çıkmasına itiraz etme,

g) Kişisel verilerin Kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması hâlinde zararın giderilmesini talep etme haklarına sahiptirler.

2. İlgili Kişinin Hakları Arasında Sayılan “Kişisel Verileri İşlenmişse Bunlara İlişkin Bilgi Talep Etme Kavramı” Ne Şekilde Uygulanacaktır?

İlgili kişinin Kanunda tanımlı haklarını kullanırken dürüstlük kuralına uygun davranmak şartıyla veri sorumlusuna yapacağı başvurularla alakalı olarak ilgili kişiye verilecek cevaplar, Veri Sorumluları Siciline açıklanacak bilgiler çerçevesinde ve kategorik şekilde olmalıdır. Veri Sorumluları Siciline açıklanan bilgilerle ilgili kişiye verilecek bilgiler arasında uyum olmalıdır.

Bu kapsamda verilecek bilgiler, temel olarak kişilerin hangi verilerinin işlendiğine dair bilgilerdir.

3. İlgili Kişiler Tarafından Kişisel Verilerine İlişkin Haklar Nasıl İleri Sürülebilir?

Kanunun 13. maddesi gereğince, ilgili kişilerin taleplerini öncelikle veri sorumlusuna iletmeleri zorunludur. Buna göre, ilgili kişilerce veri sorumlusuna yapılacak başvuruların şekli konusunda Kanunda iki temel hüküm bulunmaktadır. Bunlardan ilki yazılı başvurudur.

Yazılı başvuru, genel hükümler gereği ıslak imza içeren belge ile yapılan başvuru anlamına gelmektedir. Buna ek olarak güvenli elektronik imza ile imzalanan belgeler de yazılı şekil şartını sağlayacaktır. Yazılı başvuru haricindeki diğer başvuru yöntemlerinin belirlenmesi konusunda Kanun, Kişisel Verileri Koruma Kurulunu yetkilendirmektedir. Kurul, buna istinaden 10.03.2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ ile veri sorumlusuna yapılacak başvuruların yöntemini belirlemiştir.

Buna göre veri sorumluları, ilgili kişiler tarafından yazılı olarak veya bahse konu Tebliğ'de yer verilen kayıtlı elektronik posta (KEP) adresi, güvenli elektronik imza, mobil imza ya da ilgili kişi tarafından veri sorumlusuna daha önce bildirilen ve veri sorumlusunun sisteminde kayıtlı bulunan elektronik posta adresini kullanmak suretiyle veya başvuru amacına yönelik geliştirilmiş bir yazılım ya da uygulama vasıtasıyla yapılan başvuruları niteliklerine göre en kısa sürede ve en geç otuz gün içinde ücretsiz olarak sonuçlandırmalıdır.

4. İlgili Kişilerin Kişisel Verilerine İlişkin Talepleri Ücrete Tabi midir?

Kanununun 13. maddesi gereğince, veri sorumluları tarafından ilgili kişilerin talepleri ücretsiz olarak karşılanması gerektiği belirlenmekle birlikte, yapılacak işlemin ayrıca bir maliyeti gerektirmesi halinde veri sorumlularınca alınabilecek ücretin belirlenmesi konusunda Kişisel Verileri Koruma Kurulu yetkilendirilmiştir.

Buna istinaden Kurulca hazırlanan ve 10.03.2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ ile; ilgili kişinin başvurusuna yazılı olarak cevap verilecekse 10 sayfaya kadar ücret alınmayacağı, 10 sayfanın üzerindeki her sayfa için 1 Türk Lirası işlem ücreti alınabileceği, başvuruya cevabın CD, flash bellek gibi bir kayıt ortamında verilmesi halinde veri sorumlusu tarafından talep edilebilecek ücretin söz konusu kayıt ortamının maliyetini geçemeyeceği belirlenmiştir.

İlgili kişinin, Kişisel Verilerin Korunması Kanununun uygulanmasıyla ilgili talebine konu olan hususta veri sorumlusu hatalıysa, alınan ücretin ilgili kişiye iade edilmesi gerekmektedir.

5. İlgili Kişilerin Haklarına İlişkin Talepleri Veri Sorumlusu Tarafından Ne Kadar Sürede Cevaplanmalıdır?

Kanununun 13. maddesi gereğince, veri sorumluları ilgili kişilerin taleplerini en kısa sürede ve en geç otuz gün içinde incelemelidir. İnceleme sonucuna göre talebi kabul etmeli veya gerekçesini açıklayarak reddetmeli, ayrıca cevabını ilgili kişiye bildirmelidir.

6. İlgili Kişilerin Haklarına İlişkin Talepleri Konusunda Kişisel Verileri Koruma Kuruluna Şikâyet Hakkı Var mıdır?

İlgili kişi, Kanunun 14. maddesi gereğince haklarına ilişkin başvurusunun reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya süresinde başvuruya cevap verilmemesi hallerinde; veri sorumlusu tarafından verilen cevabı öğrendiği tarihten itibaren otuz ve herhalde başvuru tarihinden itibaren altmış gün içinde Kişisel Verileri Koruma Kuruluna şikâyette bulunabilir.

7. Kurula Yapılacak Şikâyetler Hangi Şartları Taşımaktadır?

3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunun 6. maddesinde belirtilen şartları taşımayan ihbar veya şikâyetler incelemeye alınmaz.

Ayrıca Kurulun bu kapsamda yapacağı düzenlemelerde yer alan hususlar dikkate alınmalıdır.

8. Kişisel Verileri Koruma Kurulu, İlgili Kişinin Şikâyetini Ne Kadar Sürede Cevaplamalıdır?

Kanunun 15. maddesi gereğince; şikâyet üzerine Kişisel Verileri Koruma Kurulu, talebi inceleyerek ilgililere bir cevap verir. Şikâyet tarihinden itibaren altmış gün içinde cevap verilmezse talep reddedilmiş sayılır.

9. İlgili Kişinin Şikâyetinin Kabul Edilmesinin Sonuçları Nelerdir?

Şikâyet üzerine veya resen yapılan inceleme sonucunda, ihlalin varlığının anlaşılması hâlinde Kişisel Verileri Koruma Kurulu, tespit ettiği hukuka aykırılıkların veri sorumlusu tarafından giderilmesine karar vererek, bu kararı ilgililere tebliğ eder. Bu karar, tebliğden itibaren gecikmeksizin ve en geç otuz gün içinde yerine getirilmelidir.

Kişisel Verileri Koruma Kurulu, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve açıkça hukuka aykırılık olması hâlinde, veri işlenmesinin veya verinin yurt dışına aktarılmasının durdurulmasına karar verebilir.

Ayrıca, ihlalin yaygın olduğunun tespit edilmesi hâlinde Kişisel Verileri Koruma Kurulu, bu konuda ilke kararı alır.

10. Kişisel Verilerinin Kanuna Aykırı Olarak İşlenmesi Halinde İlgili Kişinin Kişisel Verileri Koruma Kuruluna Şikâyet Dışında, Veri Sorumlusundan Talep Edebileceği Başka Bir Hakkı Var mıdır?

İlgili kişi, kişisel verilerinin Kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması halinde veri sorumlusundan zararın giderilmesini talep etme hakkına sahiptir. Ayrıca, kişilik hakkı ihlal edilen ilgili kişilerin genel hükümlere göre tazminat hakkı da bulunmaktadır.

**E. KİŞİSEL VERİLERİN
SİLİNMESİ, YOK EDİLMESİ
veya ANONİM HALE
GETİRİLMESİ**

1. Kişisel Verilerin Silinmesi Ne Anlama Gelir?

Kişisel verilerin silinmesi; söz konusu kişisel verilerin ilgili kullanıcılar tarafından hiçbir şekilde erişilemez ve tekrar kullanılamaz hale getirilmesi işlemidir. Veri sorumlusu, silinen kişisel verilerin ilgili kullanıcılar tarafından erişilemez ve tekrar kullanılamaz olması için gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri alır.

2. İlgili Kullanıcı kimdir?

28.10.2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan “Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik”in 4. maddesinde ilgili kullanıcı; “verilerin teknik olarak depolanması, korunması ve yedeklenmesinden sorumlu olan kişi ya da birim hariç olmak üzere veri sorumlusu organizasyonu içerisinde veya veri sorumlusundan aldığı yetki ve talimat doğrultusunda kişisel verileri işleyen kişiler” olarak tanımlanmıştır.

Buna göre ilgili kullanıcı, veri sorumlusu uhdesinde olmakla birlikte verilerin teknik olarak depolanması, korunması ve yedeklenmesinden sorumlu olan veri tabanı yöneticisi gibi bir kişi ya da birimi hariç olmak üzere veri sorumlusu organizasyonu içerisinde yer alan tüm çalışanlar ve birimleri ya da veri sorumlusundan aldığı yetki ve talimat ile bu alanda hizmet veren üçüncü kişiler gibi veri işleyenleri tanımlamaktadır.

Örneğin bir veri sorumlusu ile bilgi işlem altyapısı iş ve işlemlerini onun yetki ve talimatları çerçevesinde yerine getirmek üzere anlaşma yapmış olan ve bu konuda çalışan bir firma veri işleyen sayılacaktır. Bu durumda bu veri sorumlusunun verilerin teknik olarak

depolanması, korunması ve yedeklenmesinden sorumlu olan personeli ya da birimi bulunmuyorsa tüm çalışanları ilgili kullanıcı olacaktır. Ayrıca veri işleyen firmanın da verilerin teknik olarak depolanması, korunması ve yedeklenmesinden sorumlu olan personeli ya da birimi hariç geri kalan tüm çalışanları da ilgili kullanıcı kavramı içerisinde yer alacaktır.

Kişisel verilerin silinmesi ve yok edilmesi arasındaki fark da ilgili kullanıcı kavramına göre şekillenmiştir.

3. Kişisel Verilerin Yok Edilmesi Ne Anlama Gelir?

Kişisel verilerin yok edilmesi, kişisel verilerin hiç kimse tarafından hiçbir şekilde erişilemez, geri getirilemez ve tekrar kullanılamaz hale getirilmesi işlemidir. Veri sorumluları kişisel verilerin yok edilmesiyle ilgili gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri alır. Kişisel verilerin yok edilmesi için, verilerin bulunduğu tüm kopyalar tespit edilir ve verilerin bulunduğu sistemlerin türüne göre de-manyetize etme, fiziksel yok etme, üzerine yazma gibi yöntemlerden bir ya da bir kaçını kullanılır.

4. Kişisel Verilerin Anonim Hale Getirilmesi Ne Anlama Gelir?

Kişisel verilerin anonim hale getirilmesi, kişisel verilerin başka verilerle eşleştirilse dahi hiçbir surette kimliği belirli veya belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilişkilendirilemeyecek hale getirilmesidir. Diğer bir ifade ile anonim hale getirme, bir veri kümesindeki tüm doğrudan ve dolaylı tanımlayıcıların çıkarılarak veya değiştirilerek ilgili kişinin kimliğinin

saptanabilmesinin engellenmesi ya da bir grup veya kalabalık içinde ayırt edilebilir olma özelliğini bir gerçek kişi ile ilişkilendirilemeyecek şekilde kaybetmesidir. Bu kapsamda, veri üzerinden bir izleme yapılarak başka verilerle eşleştirme ve destekleme sonrasında verinin kime ait olduğu anlaşılabilirse, bu verinin anonim hale getirildiği kabul edilemez.

Anonim hale getirilen veri, artık kişisel veri niteliklerine sahip olmayacağından, Kanun hükümleri kapsamında değerlendirilemeyecektir. Veri setleri anonim hale getirme işlemlerine tabi tutuldukları ana kadar kişisel veri niteliklerine sahip olduklarından, bu veriler üzerinde gerçekleştirilecek her türlü işlem kişisel verilerin işlenmesi olarak kabul edilmektedir.

5. Kişisel Veriler Hangi Şartlarda Silinmeli, Yok Edilmeli veya Anonim Hale Getirilmelidir?

Kişisel veriler, işlenmesini gerektiren sebeplerin ortadan kalkması halinde, resen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinir, yok edilir veya anonim hale getirilir. Başka bir ifade ile Kanunda yer alan kişisel verilerin işlenmesine ilişkin şartların tamamının ortadan kalkması durumunda kişisel veriler resen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinir, yok edilir veya anonim hale getirilir.

F. KİŞİSEL VERİLERİN AKTARILMASI

1. Kanunda Kişisel Verilerin Yurt İçinde Aktarımı Nasıl Düzenlenmektedir?

Kanunda, kişisel verilerin ilgilinin açık rızası olmak şartıyla üçüncü kişilere aktarılacağı öngörülmektedir. Bununla birlikte, Kanunun 5. maddesi ile ve yeterli önlemlerin alınması kaydıyla 6. maddesindeki şartların sağlanması halinde kişisel verilerin açık rıza aranmaksızın yurtiçinde aktarılmasına da imkan tanınmıştır.

2. Kanunun 8. Maddesi Uyarınca Kişisel Veriler Yurtiçinde Kimlere Aktarılabilir?

Kişisel veriler yalnızca gerçek kişilere ait verilerken, veri sorumlusu ve veri işleyen hem gerçek hem de tüzel kişi olabilmektedir. Veri üzerinde işlem gerçekleştiren her türlü gerçek veya tüzel kişi, veri işlenmesine ilişkin amaç ve yöntemlerine göre ya veri sorumlusu ya da veri işleyendir. Bu bağlamda, kişisel verilerin yurtiçinde aktarımı ya iki veri sorumlusu, ya da veri sorumlusu ve veri işleyen arasında gerçekleştirilecek olup, yurt içindeki her türlü veri aktarımı için Kanunun 8. maddesinde yer alan düzenlemelerin uygulanması gerekmektedir.

Kişisel verilerin yurtiçinde aktarılmasına ilişkin düzenlemenin uygulamadaki en önemli iki sonucu şunlardır:

- Veri sorumlusu sıfatına sahip bir tüzel kişiliğin bünyesinde gerçekleşen veri aktarımları, üçüncü kişiye yapılan aktarımlar olarak değerlendirilemez. Kişiler, kişisel verilerini bir tüzel kişi ile paylaştıklarında, bahsi geçen tüzel kişilik, veri sorumlusu sıfatına sahip olmaktadır. Tüzel kişiliğin bünyesinde faaliyet gösteren çalışanlar veya farklı birimler arasında verilerin el değiştirmesi, bu anlamda üçüncü kişiye aktarım şeklinde değerlendirilemez.
- Bir şirketler topluluğu altında yer alan farklı şirketler arasında veri aktarımı gerçekleştirilmesi, üçüncü kişiye veri aktarımı yapılması anlamına gelmektedir. Bir tüzel kişi bünyesinde farklı birimler arasında veri paylaşımı yapılmasının aksine, aynı şirketler topluluğu bünyesinde yer alan farklı tüzel kişiler arasında veri aktarımının 8. madde hükümleri çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

3. Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarımı Nasıl Düzenlenmektedir?

Kanunun 9. maddesinin 1. fıkrasında kişisel verilerin ilgilinin açık rızasının olması şartıyla yurt dışına aktarılabilceği düzenlenmiştir. Bununla birlikte, maddenin 2. fıkrasında Kanunun 5. maddesinin 2. fıkrası kapsamındaki kişisel veriler ile 6. maddesinin 3. fıkrasında belirtilen özel nitelikli kişisel verilerin ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenmesine izin veren şartlar esas alınmakta ve bu şartlardan birinin varlığı halinde, kişisel verilerin aktarılacağı yabancı ülkede yeterli korumanın bulunması kaydıyla, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına imkân tanındığı belirtilmektedir.

Şayet ilgili yabancı ülkede yeterli koruma bulunmuyorsa, Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve Kurulun izninin bulunması kaydıyla ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerin yurt dışına aktarılması mümkündür.

Yeterli korumanın bulunduğu ülkeler Kurulca belirlenerek ilan edilecektir. Yabancı ülkede yeterli koruma bulunup bulunmadığına ve kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına izin verilirken hangi kriterlerin dikkate alınacağına Kurul tarafından karar verilecektir.

Ayrıca uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak kaydıyla ülkenin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, kişisel verilerin ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak Kurulun izni ile yurtdışına aktarılması öngörülmektedir.

Öte yandan, kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

4. Kurul, Yurtdışına Kişisel Veri Aktarımında Veri Aktarımında Bulunulan Ülkenin Yeterli Korumayı Sağladığına Hangi Esaslara Dayanarak Karar Verecektir?

Kişisel verilerin yurtdışına aktarılmasında ilgili ülkede yeterli koruma bulunup bulunmadığına göre ikili bir ayrıma gitmek gerekir:

- Eğer yeterli koruma varsa bu durumda ilgili ülkeye veri aktarımı mümkündür.
- Yeterli korumanın bulunmaması durumunda, Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri kaydıyla kişisel verilerin yurtdışına aktarılmasına Kurul;
 - a) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeleri,
 - b) Kişisel veri talep eden ülke ile Türkiye arasında veri aktarımına ilişkin karşılıklılık durumunu,
 - c) Her somut kişisel veri aktarımına ilişkin olarak, kişisel verinin niteliği ile işlenme amaç ve süresini,
 - ç) Kişisel verinin aktarılacağı ülkenin konuyla ilgili mevzuatı ve uygulamasını,

d) Kişisel verinin aktarılacağı ülkede bulunan veri sorumlusu tarafından taahhüt edilen önlemleri

değerlendirmek ve ihtiyaç duyması hâlinde, ilgili kurum ve kuruluşların görüşünü de almak suretiyle karar verir.

G. VERİ SORUMLULARINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

1. Şirketler Topluluğu İle Veri Sorumlusunun İştiraklerinde Kimler Veri Sorumludur?

Bir şirketler topluluğunda her bir topluluk şirketi, eğer kişisel verilerin işleme amaçlarını kendisi belirliyor ve veri kayıt sisteminin tutulmasından kendisi sorumlu oluyor ise Kanun gereğince veri sorumlusu sıfatına sahip olacaktır. Bu çerçevede şirketler topluluğunda hâkim ortağın ve diğer topluluk şirketlerinin durumu kişisel veri işleme faaliyetlerinde oynamış oldukları role göre tanımlanacaktır.

Veri sorumlusunun iştirakleri bakımından da durum aynı şekildedir. Eğer ilgili şirket kişisel verilerin işleme amaçlarını kendisi belirliyor ve veri kayıt sisteminin tutulmasından kendisi sorumlu oluyor ise bu şirketin, şirketler topluluğu içerisinde bir şirket olması veya veri sorumlusunun bir iştiraki olması durumu, veri sorumlusu sıfatını haiz olmasını etkilemeyecektir.

Öte yandan, kişisel verilerin işleme amaçlarını belirleyen ve veri kayıt sisteminin tutulmasından sorumlu olan tüzel kişiliği haiz tüm kamu kurum ve kuruluşları da veri sorumlusu sıfatına sahip olacaktır.

2. Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri Nelerdir?

Veri sorumlularının yükümlülükleri Kanunda belirtilmiştir. Buna göre;

1) Kişisel veri işleme faaliyetinde bulunan herkes, Kanun gereği hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma, doğru ve gerektiğinde güncel olma, belirli, açık ve meşru amaçlar için işleme, işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma, ilgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme genel ilkelerine uygun hareket etmelidir.

2) Veri sorumluları tarafından kişisel veriler, Kanunda yer alan düzenlemelere uygun olarak, özel nitelikli kişisel veriler ise Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından belirlenecek yeterli önlemler alınmak şartıyla Kanunda yer alan düzenlemelere uygun olarak işlenmelidir.

3) Kanun ve ilgili diğer mevzuata uygun olarak işlenmiş olmasına rağmen, işlenmesini gerektiren sebeplerin ortadan kalkması hâlinde kişisel veriler resen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinmeli, yok edilmeli veya anonim hâle getirilmelidir.

4) Kişisel verilerin üçüncü kişilere aktarılmasında Kanunun 8. ve 9. maddelerinde yer alan düzenlemelere uygun olarak hareket edilmelidir.

5) Kanunun 10. maddesine uygun olarak ilgili kişiler aydınlatılmalıdır.

6) Kanunun 12. maddesine uygun olarak veri güvenliğini sağlamaya yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirler alınmalıdır.

7) İlgili kişilerin veri sorumlularına yönelttiği başvurular Kanunun 13. maddesine uygun olarak cevaplandırılmalıdır.

8) Kanunun 16. maddesi gereğince Veri Sorumluları Siciline kayıt olunmalıdır.

3. Veri Sorumlusunun Aydınlatma Yükümlülüğünün Kapsamı Nedir?

Veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğü Kanununun 10. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, kişisel verilerin elde edilmesi sırasında veri sorumlusu veya yetkilendirdiği kişi, ilgili kişilere;

- 1) Veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği,
- 2) Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği,
- 3) İşlenen kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılacağı,
- 4) Kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi,
- 5) Kanununun 11. maddesinde sayılan diğer hakları konusunda

bilgi vermekle yükümlüdür.

Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi ilgili kişinin onayına tabi değildir. Öte yandan kişisel veri işleme faaliyetinin ilgili kişinin açık rızasına bağlı olmadığı ve faaliyetin Kanundaki başka şartlar kapsamında yürütüldüğü durumlarda da veri sorumlusunun ve yetkilendirdiği kişinin ilgili kişiyi aydınlatma yükümlülüğü devam etmektedir.

4. Aydınlatma Yükümlülüğü Yerine Getirilirken Dikkat Edilecek Hususlar Nelerdir?

Kişisel veri işleme faaliyeti kapsamında kişisel verinin elde edilmesi sırasında veri sorumlusu tarafından ilgili kişilerin aydınlatılması gerekmektedir. Buna göre, kişisel verilerin işleme amaç ve şartları değişikçe aydınlatma metni de ona göre değişmelidir.

Bununla birlikte aydınlatma yükümlülüğü yerine getirilirken ilgili kişiye verilecek bilgiler, eğer veri sorumluları siciline kayıt yükümlülüğü varsa, Veri Sorumluları Siciline açıklanan bilgilerle uyumlu olmalıdır. Kayıt yükümlülüğü yoksa Kanunun 10. ve 11. maddeleri kapsamında aydınlatma yükümlülüğü yerine getirilmelidir.

Öte yandan, Kurulca hazırlanan ve 10.03.2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul Ve Esaslar Hakkında Tebliğe göre, veri sorumlusunca aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi esnasında aşağıda sayılan usul ve esaslara uyulmalıdır:

- a) İlgili kişinin açık rızasına veya Kanundaki diğer işleme şartlarına bağlı olarak kişisel veri işlendiği her durumda aydınlatma yükümlülüğü yerine getirilmelidir.
- b) Kişisel veri işleme amacı değiştiğinde, veri işleme faaliyetinden önce bu amaç için aydınlatma yükümlülüğü ayrıca yerine getirilmelidir.
- c) Veri sorumlusunun farklı birimlerinde kişisel veriler farklı amaçlarla işleniyorsa, aydınlatma yükümlülüğü her bir birim nezdinde ayrıca yerine getirilmelidir.
- ç) Sicile kayıt yükümlülüğünün bulunması durumunda, aydınlatma yükümlülüğü çerçevesinde ilgili kişiye verilecek bilgiler, Sicile açıklanan bilgilerle uyumlu olmalıdır.

- d) Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi, ilgili kişinin talebine bağlı değildir.
- e) Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirildiğinin ispatı veri sorumlusuna aittir.
- f) Kişisel veri işleme faaliyetinin açık rıza şartına dayalı olarak gerçekleştirilmesi halinde, aydınlatma yükümlülüğü ve açık rızanın alınması işlemlerinin ayrı ayrı yerine getirilmesi gerekmektedir.
- g) Aydınlatma yükümlülüğü kapsamında açıklanacak kişisel veri işleme amacının belirli, açık ve meşru olması gerekir. Aydınlatma yükümlülüğü yerine getirilirken, genel nitelikte ve muğlak ifadelere yer verilmemelidir. Gündeme gelmesi muhtemel başka amaçlar için kişisel verilerin işlenebileceği kanaatini uyandıran ifadeler kullanılmamalıdır.
- ğ) Aydınlatma yükümlülüğü kapsamında ilgili kişiye yapılacak bildirim anlaşılır, açık ve sade bir dil kullanılarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
- h) Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan “hukuki sebep” ten kasıt, aydınlatma yükümlülüğü kapsamında kişisel verilerin Kanunun 5 ve 6 ncı maddelerinde belirtilen işleme şartlarından hangisine dayanılarak işlendiğidir. Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi esnasında hukuki sebebin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.
- ı) Aydınlatma yükümlülüğü kapsamında, kişisel verilerin aktarılma amacı ve aktarılacak alıcı grupları belirtilmelidir.
- i) Aydınlatma yükümlülüğü kapsamında kişisel verilerin, tamamen veya kısmen otomatik yollarla ya da veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yöntemlerden hangisiyle elde edildiği açık bir şekilde belirtilmelidir.
- j) Aydınlatma yükümlülüğü yerine getirilirken eksik, ilgili kişileri yanıltıcı ve yanlış bilgilere yer verilmemelidir.

5. Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Herhangi Bir Şekil Şartı Var mıdır?

Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi konusunda herhangi bir şekil şartı bulunmamaktadır. Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi ilgili kişinin onayına tabi olmadığından tek taraflı bir beyanla aydınlatma yükümlülüğü yerine getirilebilir. Aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirildiğinin ispatı ise veri sorumlusuna aittir.

6. Katmanlı Bilgilendirme Nedir, Aydınlatma Yükümlülüğü Kapsamında “Katmanlı Bilgilendirme” Nasıl Yapılır?

Aydınlatma yükümlülüğünün kapsamı ve hangi bilgilerin verileceği Kanunda açıklanmıştır. Buna rağmen, bu bilgilerin tamamının aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilme zamanı olan kişisel verilerin elde edilmesi sırasında ilgili kişiye açıklanması mümkün olmayabilir. Bu durumda katmanlı bilgilendirme yöntemi ile veri sorumlusu aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirebilir.

Katmanlı bilgilendirme, kişisel verilerin elde edilmesi sırasında ilgili kişiye kişisel verilerinin elde edildiği konusunda kısa, anlaşılabilir, açık, sade bir yöntemle de bilgilendirme yapılması, Kanunun 10. maddesindeki aydınlatma kapsamını ilgili kişinin bu bilgilendirmeden sonra erişerek okuyabileceği bir mecraaya yönlendirilmesi anlamına gelmektedir.

Örneğin, kamera kaydı alınan bir iş yerinde, ilgili kişi bir kamera ikonu ile kamera kaydı yöntemiyle kişisel verilerinin elde edildiği konusunda bilgilendirilebilir. Kamera kayıtlarının hangi amaç, hangi hukuki sebep ve yöntem ile elde edildiği, ilgili kişinin hakları gibi detaylar ilgili kişinin bu kamera ikonu vasıtasıyla yönlendirildiği bir dokümanda (kişisel verilerin korunması ve işlenmesine ilişkin politika, kamera kayıtlarına ilişkin aydınlatma metni) detaylandırılabilir.

7. Aydınlatma Yükümlülüğü Kapsamında Kişisel Verilerin Aktarılacağı Üçüncü Kişilerin İsim veya Unvanlarının Belirtilmesi Gerekli midir?

Veri sorumlusu tarafından işlenen kişisel verilerin üçüncü kişilere aktarımı söz konusu ise, bu aktarıma ait bilgiler aydınlatma yükümlülüğü kapsamında ilgili kişilere bildirilir. Ancak söz konusu aydınlatma metninde, kişisel verilerin aktarılacağı üçüncü kişilerin kimler olduğu tek tek ifade edilmeyecek, bu kişilerin kategorik bazda faaliyet ve sektör grupları gibi üst gruplar şeklinde açıklamaya (örneğin “işlenmekte olan kişisel verileriniz, tarafımızca sözleşme ilişkisi içerisinde olduğumuz kargo firmalarına, sanal POS ile ödeme amacıyla ilgili bankalara, e-ticaret sitelerine, tedarikçilerimiz ile kanunen yetkili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılacaktır” şeklinde açıklama yapılması gibi) yer verilmesi yeterli olacaktır.

Aydınlatma metinlerinde kişisel verilerin kimlere aktarılacağı konusunda ilgili kişiye kategorik olarak bilgi verilebilecekken, Kanunun 11. maddesi uyarınca veri sorumlusuna yapılan başvuruya verilecek cevabın, aktarılan her bir alıcının belirtilmesi suretiyle detaylı bir şekilde verilmesi gerekecektir.

8. Veri Sorumlularının Veri Güvenliğini Sağlamaya Yönelik Yükümlülükleri Nelerdir?

Veri güvenliğinin sağlanması konusunda veri sorumlusuna düşen yükümlülükler Kanunun 12. maddesinde sayılmıştır. Buna göre veri sorumlusu;

- a) Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek,
- b) Kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek,
- c) Kişisel verilerin muhafazasını sağlamak,

amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almak zorundadır. Veri sorumlusu, kişisel verilerin kendi adına başka bir gerçek veya tüzel kişi tarafından işlenmesi hâlinde, birinci fıkrada belirtilen tedbirlerin alınması hususunda bu kişilerle birlikte müştereken sorumludur.

Ayrıca; veri sorumluları, kendi kurum veya kuruluşlarında, Kanun hükümlerinin uygulanmasını sağlamak amacıyla gerekli denetimleri yapmak veya yaptırmak zorundadır. Veri sorumluları öğrendikleri kişisel verileri bu Kanun hükümlerine aykırı olarak başkasına açıklayamaz ve işleme amacı dışında kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

İşlenen kişisel verilerin kanuni olmayan yollarla başkaları tarafından elde edilmesi halinde, veri sorumluları bu durumu en kısa sürede ilgisine ve Kurula bildirir. Kurul, gerektiği hallerde bu durumu, kendi internet sitesinde ya da uygun göreceği başka bir yöntemle ilan edebilir.

9. Kanunun 12. Maddesi Kapsamında Veri Sorumluları Tarafından Uygun Güvenlik Düzeyi Nasıl Temin Edilecektir?

Kanunun 12. maddesine göre veri sorumlusu, kişisel verilerin güvenliğinin sağlanması amacıyla gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almakla yükümlüdür. Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri belirlemek amacıyla düzenleyici işlem yapmak Kurulun yetki ve görevleri arasında yer almaktadır.

Bununla birlikte Kurul tarafından belirlenecek asgari kriterler esas alınmak üzere sektör bazında işlenen kişisel verilerin niteliğine göre ilave tedbirlerin alınması da söz konusu olabilecektir.

10. Veri Sorumlusuna Yapılacak Başvurularda Uyulması Gereken Usul ve Esaslar Nelerdir?

Veri sorumlusuna yapılacak başvurularda uyulması gereken usul ve esaslar Kanunun 13. Maddesi ve bu maddeye istinaden Kurul tarafından hazırlanarak 10.03.2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ ile veri sorumlusuna yapılacak başvuruların yöntemi belirlenmiştir.

Buna göre ilgili kişinin, Kanunun uygulanmasıyla ilgili taleplerini yazılı olarak veya kayıtlı elektronik posta (KEP) adresi, güvenli elektronik imza, mobil imza ya da ilgili kişi tarafından veri sorumlusuna daha önce bildirilen ve veri sorumlusunun sisteminde kayıtlı bulunan elektronik posta adresini kullanmak suretiyle veya başvuru amacına yönelik geliştirilmiş bir yazılım ya da uygulama vasıtasıyla veri sorumlusuna iletmesi üzerine, veri sorumlusu başvuruda yer alan talepleri, talebin niteliğine göre en kısa sürede ve en geç otuz gün içinde ücretsiz olarak sonuçlandırmakla yükümlüdür.

Ancak, söz konusu işlemin ayrıca bir maliyeti gerektirmesi hâlinde, ilgili kişinin başvurusuna yazılı olarak cevap verilecekse 10 sayfaya kadar ücret alınmayacak, 10 sayfanın üzerindeki hersayfa için 1 Türk Lirası işlem ücreti alınabilecek, başvuruya cevabın CD, flash bellek gibi bir kayıt ortamında verilmesi halinde veri sorumlusu tarafından talep edilebilecek ücretin söz konusu kayıt ortamının maliyetini geçemeyecektir.

İlgili kişinin, Kişisel Verilerin Korunması Kanununun uygulanmasıyla ilgili talebine konu olan hususta veri sorumlusu hatalıysa, alınan ücretin ilgili kişiye iade edilmesi gerekmektedir.

11. İlgili Kişinin Kurula Şikayet Hakkı Hangi Usul ve Esaslara Bağlıdır?

Veri sorumlusuna yapılan başvurunun reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya süresinde başvuruya cevap verilmemesi hallerinde; ilgili kişi, veri sorumlusunun cevabını öğrendiği tarihten itibaren otuz gün ve her halde başvuru tarihinden itibaren altmış gün içinde Kurula şikâyetle bulunabilir.

İlgili kişi tarafından veri sorumlusuna başvuru yolu tüketilmeden şikâyet yoluna başvurulamaz. Çünkü; Kurula şikayet hakkının doğması için veri sorumlusuna başvuru yapılması, yerine getirilmesi gereken bir ön şarttır. Dolayısıyla başvuru yoluna gitmek zorunlu, şikâyet yoluna gitmek ise ihtiyardır.

Ayrıca, kişilik hakları ihlal edilenlerin, genel hükümlere göre tazminat hakkı saklıdır.

12. Kişisel Verilerin Saklama Süreleri Kim Tarafından Belirlenir?

Kişisel verilerin işlendikleri amaç için saklanacağı azami süre, kanun koyucu tarafından ilgili mevzuatta belirlenmiş olabilir. Eğer ilgili mevzuatlarında herhangi bir azami saklama süresi belirlenmemişse, işlendikleri saklama süresinin belirlenmesi sorumluluğu, ilgili kişisel veriyi işleyen veri sorumlusuna aittir.

13. Kişisel Verilerin Saklama Süreleri Belirlenirken Hangi Hususlar Dikkate Alınır?

Veri sorumlularınca işlenecek kişisel veriler için, ilgili mevzuatlarında belirlenmiş olan süreler; eğer ilgili mevzuatlarında belirlenmemişse, veri sorumluları tarafından işlendikleri amaç göz önünde bulundurulur.

Veri sorumlusu tarafından Sicile bildirilen, veri kategorilerinin işleme amaçları ve bu amaçlara dayalı olarak işlenmeleri için gerekli olan azami saklama süreleri ile ilgili mevzuatta öngörülen süreler farklı olabilir. Bu durumda bu veri kategorisi için en uzun süre esas alınarak Sicile bildirim yapılır.

Kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekli olan azami süre belirlenirken aşağıdaki kriterler dikkate alınır:

- a) İlgili veri kategorisinin işlenme amacı kapsamında veri sorumlusunun faaliyet gösterdiği sektörde genel teamül gereği kabul edilen süre,
- b) İlgili veri kategorisinde yer alan kişisel verinin işlenmesini gerekli kılan ve ilgili kişiyle tesis edilen hukuki ilişkinin devam edeceği süre,
- c) İlgili veri kategorisinin işlenme amacına bağlı olarak veri sorumlusunun elde edeceği meşru menfaatin hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olarak geçerli olacağı süre,

- ç) İlgili veri kategorisinin işleme amacına bağlı olarak saklanması yaratacağı risk, maliyet ve sorumlulukların hukuken devam edeceği süre,
- d) Belirlenecek azami sürenin ilgili veri kategorisinin doğru ve gerektiğinde güncel tutulmasına elverişli olup olmadığı,
- e) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğü gereği ilgili veri kategorisinde yer alan kişisel verileri saklamak zorunda olduğu süre,
- f) Veri sorumlusu tarafından, ilgili veri kategorisinde yer alan kişisel veriye bağlı bir hakkın ileri sürülmesi için belirlenen zamanaşımı süresi.

Veri sorumluları, kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekli olan azami sürenin belirlenmesi, bu sürelerin kişisel veri işleme envanterinde belirtilen bilgilerle uyumu ve azami sürenin aşılmayıp aşılmadığının takibi için kişisel veri saklama ve imha politikası hazırlayarak, bu politikanın uygulanmasını temin ederler.

I. VERİ SORUMLULARI

SİCİLİ

1. Veri Sorumluları Sicili Nedir?

Veri Sorumluları Sicili, veri sorumlularının kayıt olmak zorunda oldukları ve veri işleme faaliyetleri ile ilgili bilgileri beyan ettikleri bir kayıt sistemidir.

Kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolmak zorundadır. Ancak Kanununun 16 ncı maddesiyle Veri Sorumluları Siciline kayıt zorunluluğuna istisna getirme yetkisi Kurula verilmiş olup buna istinaden Kurulca hazırlanarak 30.12.2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmeliğin 16. Maddesinde istisna getirmeye yönelik objektif kriterler aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

- a) Kişisel verinin niteliği.
- b) Kişisel verinin sayısı.
- c) Kişisel verinin işleme amacı.
- ç) Kişisel verinin işlendiği faaliyet alanı.
- d) Kişisel verinin üçüncü kişilere aktarılma durumu.
- e) Kişisel veri işleme faaliyetinin kanunlardan kaynaklanması.
- f) Kişisel verilerin muhafaza edilmesi süresi.
- g) Veri konusu kişi grubu veya veri kategorileri.

Kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolmak zorundadır. Ancak, işlenen kişisel verinin niteliği, sayısı, veri işlemenin kanundan kaynaklanması veya üçüncü kişilere aktarılma durumu gibi Kurulca belirlenecek objektif kriterler göz önüne alınmak suretiyle, Kurul tarafından, Veri Sorumluları Siciline kayıt zorunluluğuna istisna getirilebilir.

2. Veri Sorumluları Siciline Kayıt Başvurusu Nasıl Yapılır?

Veri Sorumluları Siciline kayıt başvurusu aşağıdaki hususları içeren bir bildirimle yapılır:

- a) Veri sorumlusu ve varsa temsilcisinin kimlik ve adres bilgileri,
- b) Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği,
- c) Veri konusu kişi grubu ve grupları ile bu kişilere ait veri kategorileri hakkındaki açıklamalar,
- ç) Kişisel verilerin aktarılabileceği alıcı veya alıcı grupları,
- d) Yabancı ülkelere aktarımı öngörülen kişisel veriler,
- e) Kişisel veri güvenliğine ilişkin alınan tedbirler,
- f) Kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekli olan azami süre.

3. Veri Sorumluları Siciline Kimler Kayıt Olmalıdır?

Kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolmak zorundadır. Ancak, işlenen kişisel verinin niteliği, sayısı, veri işlemenin kanundan kaynaklanması veya üçüncü kişilere aktarılma durumu gibi Kurulca belirlenecek objektif kriterler göz önüne alınmak suretiyle, Kurul tarafından, Veri Sorumluları Siciline kayıt zorunluluğuna istisna getirilebilir. Ayrıca Kanunun 28. madde kapsamındaki hallerde de veri sorumlularının sicile kayıt yükümlülüğü bulunmamaktadır.

**H.KİŞİSEL VERİLERİ
KORUMA KURULU**

1. Kişisel Verileri Koruma Kurulunun Başlıca Görev ve Yetkileri Nelerdir?

Kişisel Verileri Koruma Kurulunun başlıca görevleri şunlardır:

- a) Kişisel verilerin, temel hak ve özgürlüklere uygun olarak işlenmesini sağlamak,
- b) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde gerekli ve yeterli önlemleri almak,
- c) Kişisel verilerin yurt dışına aktarımında, yeterli korumanın bulunduğu ülkeleri tespit ve ilan etmek,
- ç) Kişisel verilerin aktarılacağı yabancı ülkede yeterli korumanın bulunmaması durumunda, Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri gerekliliğine ilaveten, söz konusu veri aktarımına izin vermek,
- d) Kişisel verilerin yurt dışına aktarımında uyulacak usul ve esasları belirlemek,
- e) Gerek görmesi halinde, veri sorumluları tarafından kendisine yapılan, işlenen kişisel verilerin kanuni olmayan yollarla başkaları tarafından ele geçirildiğine ilişkin bildirimleri ilan etmek,
- f) Veri sorumlularına yapılan başvuruların reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya süresinde başvuruya cevap verilmemesi hallerinde kendisine yapılan şikâyetleri incelemek,
- g) Şikâyet üzerine veya ihlal iddiasına öğrenmesi üzerine resen harekete geçmek

suretiyle tespit ettiği hukuka aykırılıkların veri sorumlusu tarafından giderilmesine karar vermek,

h) Benzer ihlallerin yaygın olarak gerçekleştirildiğinin tespit edilmesi hâlinde ilke kararları almak,

i) Telifisi güç veya imkânsız zararların doğması ve açıkça hukuka aykırılık olması halinde, veri işlenmesinin veya verinin yurt dışına aktarılmasının durdurulmasına karar vermek,

j) Başkanlık tarafından kamuya açık olarak tutulan Veri Sorumluları Sicilinin gözetimini yapmak,

k) Gerekmesi durumunda Veri Sorumluları Siciline kayıt zorunluluğuna istisnalar getirmek,

l) Kişisel verilerin korunmasına ilişkin öngörülen yükümlölükleri ihlal eden memurlar hakkında disiplin soruşturması yapılması için ilgili kurumlara bildirimde bulunmak,

m) Kurum'un işleyişine, veri güvenliği ile ilgili yükümlölükleri belirlemeye ve veri sorumlusu ile temsilcisinin görev yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenleyici işlemleri yapmak ve

n) Diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve kişisel verilere ilişkin hüküm içeren mevzuat taslakları hakkında görüş bildirmek.

o) Kişisel Verileri Koruma Kurulu Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik kapsamında Kurula verilmiş olan diğer görev ve yetkiler.

2. Kurula, Şikâyet Üzerine veya Resen İnceleme İmkânı Tanınmakta mıdır?

Kurul, Şikâyet üzerine veya ihlal iddiasını öğrenmesi durumunda resen görev alanına giren konularda gerekli incelemeyi yapar. Bu inceleme, Őikâyete ya da resen öğrenilen ihlal iddiasına münhasır olacaktır.

Kurul, Şikâyet tarihinden itibaren altmış gün içinde bir cevap vermediği takdirde, talep reddedilmiş sayılır. Dolayısıyla, Şikâyet tarihinden itibaren altmış günlük sürenin geçmesiyle idari yargıda dava açma süresi başlayacaktır.

Kurul tarafından, Şikâyet üzerine veya resen yapılacak inceleme sonucunda, ihlalin varlığının anlaşılması halinde Kurul, tespit ettiği hukuka aykırılıkların ilgili veri sorumlusu tarafından giderilmesine karar vererek, kararı ilgililere tebliğ eder. Bu karar, tebliğden itibaren gecikmeksizin ve en geç otuz gün içinde yerine getirilmelidir.

3. Kanun Kapsamında Yapılan İncelemeler Neticesinde Suç Unsuruna Rastlanılması Halinde Nasıl Bir Yol İzlenecektir?

Kanunda bu hususta özel bir düzenleme bulunmamakla birlikte, herhangi bir suç unsuruna rastlanması halinde Türk Ceza Kanunu gereğince yetkili makamlara bildirimde bulunulacaktır.

4. Kurul Veri İşlenmesinin Veya Verinin Yurt Dışına Aktarılmasının Durdurulmasına Karar Verebilir mi?

Kurul, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve açıkça hukuka aykırılık olması halinde, veri işlenmesinin veya verinin yurtdışına aktarılmasının durdurulmasına karar verebilir.

**J. KANUNUN YÜRÜRLÜĞE
GİRMESİ AKABİNDE
YAPILACAK İŞ ve
İŞLEMLER**

1. Veri Sorumlularının Sicile Kayıt Yükümlülüğü Ne zaman Başlar ?

6698 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinde; Kurul tarafından Veri Sorumluları Siciline kayıt zorunluluğuna istisna getirilebileceği ve Veri Sorumluları Sicilinin Başkanlık tarafından kamuya açık olarak tutulacağı hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda Kurul tarafından kayıt yükümlülüğüne ilişkin istisnalar konusunda Karar alınarak ilan edilecek, Başkanlığımızca da Veri Sorumluları Sicili Bilgi Sistemi (VERBİS) hazırlanarak hizmete açılacaktır.

Ayrıca Kanununun Geçici 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında “*Veri sorumluları, Kurul tarafından belirlenen ve ilan edilen süre içinde Veri Sorumluları Siciline kayıt yaptırmak zorundadır.*” hükmü yer almaktadır.

Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmeliğin yürürlük tarihinin 01.01.2018 olarak belirlenmiş olması, Sicile kayıt yükümlülüğünün bu tarihte başladığı anlamına gelmemektedir. Buna göre, Kurul tarafından istisnalara ait Kararın ilan edilmesi, VERBİS’in hizmete açılması ve Kurul tarafından Veri Sorumluları Siciline kayıt için bir başlangıç tarihi belirlenerek kamuoyu ile paylaşılması akabinde Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğü başlayacaktır.

2. Kanunun Yürürlüğe Girmesi Akabinde Veri Sorumlularınca Neler Yapılmalıdır?

Veri sorumluları için 6698 sayılı Kanunda ve Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelikte bazı yükümlülükler getirilmiştir.

6698 sayılı Kanun kapsamında veri sorumluları hakkında getirilmiş olan yükümlülükler:

- Kanunun Geçici 1. maddesinin 2 nci fıkrasına göre veri sorumluları, **Kurul tarafından belirlenen ve ilan edilen süre içinde** Veri Sorumluları Siciline kayıt yaptırmak zorundadır. Bu kapsamda öncelikle Kişisel Verileri Koruma Kurulunca kayıt yükümlülüğü için bir başlangıç tarihinin belirlenmesi gerekmektedir. Söz konusu tarihin Kurul tarafından belirlenerek ilan edilmesiyle Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğü başlayacaktır.
- Kanunun 16 ncı maddesi 2 nci fıkrasında, Kurul tarafından Veri Sorumluları Siciline (Sicil) **kayıt zorunluluğuna istisna getirilebileceği** hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda Kurulca kayıt yükümlülüğüne istisna konusunda Karar alınarak ilan edilmesi gerekmektedir. Kararın ilan edilmesiyle birlikte kayıt yükümlüsü veri sorumluları da belirlenmiş olacaktır.
- Kanunun 16 ncı maddesi 1 inci fıkrasında, Veri Sorumluları Sicilinin Başkanlık tarafından kamuya açık olarak tutulacağı hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda Veri Sorumluları Sicili Bilgi Sisteminin (VERBİS) hazırlanarak hizmete açılması akabinde veri sorumluları için kayıt yükümlülüğü başlayacaktır.

- Kanunun Geçici 1 inci maddesinin 3 üncü fıkrasına istinaden, daha önce işlenmiş olan kişisel veriler Kanun hükümlerine uygun hâle getirilmelidir. Buna göre, Kanunun 4. maddesindeki ilkelere aykırı olarak veya 5 ve 6. maddelerinde sayılan işleme şartları olmaksızın işlenmiş kişisel veriler, bu ilke ve şartlara uygun hale getirilmeli, getirilemiyorsa derhal silinmeli, yok edilmeli veya anonim hale getirilmelidir.
- Kanunun Geçici 1 inci maddesinin 5 inci fıkrasına istinaden, kamu kurum ve kuruluşlarında bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili koordinasyonu sağlamak üzere üst düzey bir yönetici belirlenerek Kişisel Verileri Koruma Kurumuna bildirilmelidir.

Yönetmelikle veri sorumluları hakkında getirilmiş olan yükümlülükler:

- Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğü bulunan veri sorumlularının “kişisel veri işleme envanteri” ve “kişisel veri saklama ve imha politikası” hazırlaması gerekmektedir.
- Kamu kurumunun istisna kapsamında olmaması halinde ve Kurulca kayıt yükümlülüğü başlangıç tarihinin belirlenerek VERBİS’in hizmete açılması akabinde Kanunun Geçici 1. maddesine istinaden kamu kurum ve kuruluşlarınca Başkanlığımıza bildirilen üst düzey yönetici tarafından Yönetmeliğin 11 inci maddesi gereği irtibat kişisi olarak VERBİS’e kayıt yapılması gerekmektedir.

